

РЕПУБЛИЧКО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО

БИЛТЕН ПРАВНЕ ПРАКСЕ

Бр. 1/2008

Београд 2008.

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО**

Б И Л Т Е Н

БРОЈ 1/2008

БЕОГРАД, јануар – април 2008. године

БИЛТЕН
РЕПУБЛИЧКОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА
Београд, Немањина 22-26

ПРИРЕЂИВАЧ: Републичко јавно тужилаштво
За приређивача: Слободан Радовановић, в.д. Републичког јавног тужиоца

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Евица Мијатовић, заменик
Републичког јавног тужиоца

РЕДАКЦИЈСКЕ ГРУПЕ:

За Кривично право: Слободан Радовановић, в.д. Републичког јавног тужиоца и
заменици Републичког јавног тужиоца: Евица Мијатовић и
Никола Петковић

За Грађанско и управно право: заменици Републичког јавног тужиоца: Данијела
Слијепчевић, Снежана Марковић, Љиљана Николић

ТЕХНИЧКА ОБРАДА: саветници у Републичком јавном тужилашству: Јелена
Краговић и Томо Зорић

ИЗДАВАЧ: Републичко јавно тужилаштво

ШТАМПА: Управа за заједничке послове републичких органа

ТИРАЖ: 150

***Уводна реч уз први број Билтена правне праксе
Републичког јавног тужилаштва***

Уважене колегинице и колеге,

Први број Билтена правне праксе Републичког јавног тужилаштва настао је као резултат потребе да се уједначи поступање и пракса тужилаштва, па самим тим подигне и ниво правне сигурности грађана, а такође и олакша поступање носилаца јавнотужилачке функције у примени закона и правних института.

Желели смо и да кроз први број Билтена допринесемо осавремењавању јавнотужилачке организације, али да би овај Билтен добио свој пуни значај у будућности потребно је да у његовом стварању и креирању учествују сви носиоци јавнотужилачких функција и да својим стручним чланцима и огледима о актуелним правним институтима, правној пракси и правним ставовима дају свој допринос стварању Билтена.

Тиме ћемо заједнички допринети подизању нивоа примене права и нивоа стручности читаве јавнотужилачке организације, као и повећању угледа и ауторитета тужилачке организације.

Зато нека овај кратки уводни део буде и позив свим колегиницама и колегама за активан допринос у стварању овог Билтена.

С`поштовањем

***В. Д. РЕПУБЛИЧКОГ
ЈАВНОГ ТУЖИОЦА
Слободан Радовановић***

ЗАМЕНИК РЕПУБЛИЧКОГ
ЈАВНОГ ТУЖИОЦА
Евица Мијатовић

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА БИЛТЕНА

Програмом рада Републичког јавног тужилаштва за 2008. годину предвиђено је да ће се обрада праксе јавних тужилаштва и надлежних судова о спорним правним питањима и информисање свих јавних тужилаштва о тим питањима остваривати и путем Билтена Републичког јавног тужилаштва на основу праћења јавно тужилачке и судске праксе у овом тужилаштву и Билтена окружних јавних тужилаштва.

Ради остваривања улоге тужилаштва у заштити уставности и законитости, те уставних начела, владавине права, људских и мањинских права и слобода, начела да сви грађани имају право на једнаку законску заштиту и да су сви пред законом једнаки, те ради остваривања начела правне сигурности у казненом праву, значајна је изградња и уједначавање тужилачке и судске праксе у Србији и једнообразност у примени закона од стране тужилаштва.

Билтен тужилачке и судске праксе је интерна едиција која ће пратити тужилачку и судску праксу, како на основу сопственог праћења тако и на основу Билтена које ће достављати окружна јавна тужилаштва са праксом подручних општинских јавних тужилаштва, двомесечно и који треба да садрже извесне новине у тужилачкој и судској пракси, интересантне одлуке ради актуелног праћења тужилачке праксе из области кривичног, грађанског и војног одељења.

Осим тога, у Билтену ће се с обзиром на структуру кадрова у тужилаштву објављивати и одлуке и ставови и правна схватања за које оцењујемо да су и сада актуелна, иако су већ раније објављивана, као и правна схватања заузета на колегијумима Републичког јавног тужилаштва односно одељења у Републичком јавном тужилаштву, као и правна схватања о примени одредаба нових закона, као и упутства овог тужилаштва.

У овом Билтену су објављене сентенце из збирки судских одлука по захтевима за заштиту законитости које су тужилаштвима достављене 2006. и 2007. године, јер према повратним информацијама нису сва окружна јавна тужилаштва ове збирке односно ЦД-ове које садрже наведене одлуке, учиниле доступним свим заменицима Окружних односно подручних општинских јавних тужилаштва.

ЧЛАНЦИ:

Евица Мијатовић

Суђење у одсуству у скраћеном поступку

Приликом прегледа рада општинских јавних тужилаштава као и у поступању одређених општинских јавних тужилаштава, посебно након одлуке Врховног суда Србије Кзз.број 48/06 од 30.05.2006.године, поставило се као спорно правно питање о могућности суђења у одсуству у скраћеном поступку применом одредбе члана 304. ЗКП, која предвиђа услове за суђење окривљеном у одсуству у редовном поступку, а ради се о ситуацији када окривљени није пре тога био саслушан.

Врховни суд Србије је одлучујући о захтеву за заштиту законитости који је Републичко јавно тужилаштво поднело против решења Окружног суда у Зрењанину, одбио као неоснован захтев за заштиту законитости наводећи да је одредба члана 445. став 3. ЗКП специјална одредба у односу на члан 304. став 2. и 3. ЗКП, јер су чланом 445. став 3. ЗКП одређени услови под којима се окривљеном, који није приступио на главни претрес може судити, односно услови под којима се у скраћеном поступку окривљеном може судити у одсуству (пресуда Кзз.број 48/06 од 30.05.2006.године).

Из образложења пресуде даље произилази да како је неспорно увидом у списе утврђено да пре доношења првостепене пресуде Општинског суда у Зрењанину окривљени није саслушан и да није уредно позван на главни претрес, то је правилно Окружни суд у Зрењанину укинуо првостепену пресуду због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368. став 2. КЗ, јер није применио одредбу члана 445. став 3. ЗКП, а то је било од утицаја на законито и правилано доношење пресуде.

Уколико се прихвати овакав став Врховног суда Србије као исправан да се за лакша, мање друштвено опасна дела, траже строжији услови за суђење у одсуству, да је окривљени испитан, у односу на редован поступак (пошто претходно саслушање у редовном поступку није на пример услов за доношење решења о спровођењу истраге), то би за последицу имало да би у таквим предметима наступила застарелост кривичног гоњења. Дакле, дошло би се у ситуацију да уколико окривљени није претходно испитан, а недостижан је државним органима, односно налази се у бекству и ако би били испуњени сви остали услови из члана 304. став 2. и 3. ЗКП да се окривљеном не би могло судити у одсуству у скраћеном поступку, што би довело до застарелости кривичног гоњења у свим таквим случајевима, што очито није била интенција законодавца.

Управо нарочито важни разлози за суђење у одсуству поред осталог представљају могућност наступања застарелости кривичног гоњења, те интерес оштећеног да на пример након правноснажне пресуде у кривичном поступку

затражи накнаду штете, па би ускраћивање суђења у одсуству у овим ситуацијама довело до штете како интересима друштва тако и штете лицима оштећеним кривичним делом.

Мишљења смо да, а такав је и преовлађујући став правне теорије и судске праксе, да је суђење у одсуству окривљеном у скраћеном поступку који је у бекству или који је недостижан државним органима могућно на основу члана 304. став 2. ЗКП.

Суђење у одсуству окривљеном у скраћеном поступку који није био у бекству нити је недостижан државним органима, а који се није на уредан позив одазвао или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе или боравишта, у ситуацији када је претходно саслушан и када његово присуство није нужно на главном претресу, представља само још једну могућност да се кривични поступак, када су у питању кривична дела која су мање друштвено опасна и за које је прописана казна затвора до 3 године, учини ефикаснијим.

Одредба члана 445. став 3. ЗКП није специјална одредба у односу на члан 304. став 2. и 3. ЗКП, јер не регулише исту правну ситуацију уз додавање новог специјалног услова за суђење у одсуству у скраћеном поступку. Такво правно становиште би било основано у ситуацији да се и за суђење у одсуству у скраћеном поступку прописују исти услови као у члану 304. став 2. и 3. ЗКП, да је оптужени у бекству и да није доступан државним органима, да постоје нарочито важни разлози да му се суди у одсуству, уз нови, додатни услов, а да је на пример претходно испитан.

Овако правно тумачење је у складу са чланом 443. став 1. ЗКП у коме је прописано да ће се одредбе члана 434. до 448. ЗКП примењивати у скраћеном поступку, а уколико овим одредбама није нешто посебно прописано примењиваће се остале одредбе Кривичног законика. Сврха ових одредби из скраћеног поступка је да се поступак учини бржим и једноставнијим, а овакво правно становиште заузето у пресуди Врховног суда Србије је у супротности са тим циљем, да се ефикасније оконча поступак када су у питању кривична дела мањег значаја и да се спречи развлачење поступка.

С тога, је у таквим случајевима, управо ради постизања овог циља и спречавања наступања застарелости кривичног гоњења, у тужилаштвима потребно да се такви предмети прате и када су за то испуњени законски услови, представљања предлога за суђење у одсуству предлажу одговарајуће мере за обезбеђење присуства окривљеног на главном претресу, а када се испуне услови из члана 304. став 2. ЗКП предлагати у смислу става 3. ЗКП суђење у одсуству, те у случају кад суд одбије овакав предлог тужилаштва изјављивати жалбе, а потом и подносити иницијативе за подизање захтева за заштиту законитости против таквих правноснажних одлука.

Тужилаштво ову законску могућност мора користити, а у ситуацијама када су захтеви тужиоца за суђење у одсуству правноснажно одбијени, уколико се услови промене, потребно је поновити предлог за суђење у одсуству.

I ПРАВНА ПРАКСА ИЗ КРИВИЧНОГ ПРАВА

ОПШТИ ДЕО

Условни отпуст (члан 46.КЗ)

Неоснован је закључак из првостепеног решења да су испуњени сви услови за пуштање осуђеног на условни отпуст, а да је сврха кажњавања остварена и да је молба осуђеног за условно отпуштање са издржавања казне основана.

По налажењу Врховног суда оправдано је истицано у жалби јавног тужиоца да у време доношења првостепеног решења осуђеном је остала четвртина казне затвора која није издржана, а оглашен је кривим због кривичног дела разбојништво из члана 206. став 3. у вези става 1. КЗ РС које је изузетно тешко кривично дело, састављено од елемената принуде и кривичног дела крађе. Осим тога, у правоснажној пресуди је дошло до примене института ублажавања казне (члан 56. и 57. КЗ), па пуштање на условни отпуст по налажењу Врховног суда је за сада преурањено, те је због тога Врховни суд преиначио решење и одбио молбу осуђеног за условно отпуштање са издржавања казне имајући у виду тежину и околности извршења кривичног дела са мишљењем да процес ресоцијализације код осуђеног још није окончан.

(решење Окружног суда у Сремској Митровици Куо.49/07 од 04.09.2007. године и Врховног суда Србије Кж-П-1644/07 од 25.09.2007. године)

Продужено кривично дело (члан 61. КЗ)

Не ради се о кривичном делу извршеном у продуженом трајању из члана 246. став 1. КЗ пошто се ради о једној трајној и противправној радњи која се може предузети не само једном кривично правном радњом, већ и са више посебних радњи продаје.

Из образложења:

Ни из описа радњи извршења кривичног дела датог у изреци првостепене пресуде не произилази да се ради о кривичном делу у продуженом трајању, јер се ради о кратком временском интервалу, продаја дроге се врши једном истом лицу са више посебних радњи продаје али у једном временском континуитету - свакодневно што представља једну јединствену целину.

Да би се радило о продуженом кривичном делу радње извршења морају да се врше као посебни временски потпуно одвојени догађаји, а што овде није

случај, јер постоји континуирана делатност која траје један извршен временски период који је релативно кратак, од почетка јануара па до 18.02.2006. године.

(Пресуда Окружног суда у Краљеву К.44/06 од 22.01.2007. године и пресуда Врховног суда Србије Кж-И-1644/07 од 04.09.2007. године)

Услови за изрицање условне осуде (члан 66. КЗ)

Условна осуда се не може изрећи окривљеном ако није протекло више од 5 година од правноснажности пресуде којом је окривљеном изречена казна за умишљајно кривично дело (члан 66. став 3. КЗ).

Из образложења:

Основано се захтевом за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца истиче да је првостепени суд повредио Кривични закон у корист окривљеног из члана 369. тачка 5. ЗКП-а која повреда се састоји у томе што је одлуком о условној осуди прекорачио овлашћење које има по закону, пошто се увидом у списе утврђује да је окривљени пре извршења предметног кривичног дела осуђен на казну затвора у трајању од 1 године због умишљајног извршења кривичног дела крађе возила из члана 174. КЗ РС.

Како је одредбом члана 66. став 3. КЗ прописано да се условна осуда не може изрећи учиниоцу ако није протекло више од 5 година од правноснажности осуде којом је учиниоцу изречена казна затвора за умишљајно кривично дело, то првостепени суд није могао у конкретном случају према окривљеном да изрекне условну осуду јер је од извршења кривичног дела за које је оглашен кривим па до изрицања казне затвора за кривично дело крађе возила из члана 174. КЗ РС није протекло више од 5 година.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.87/07 од 12.09.2007. године, Ктз.334/07)

Казне и мере упозорења

Новчана казна је кривична санкција која представља казну док условна осуда представља меру упозорења и која је као таква блажа кривична санкција од казне.

Из образложења:

Првостепеном пресудом окривљени је оглашен кривим због извршења кривичног дела из члана 355. став 1. КЗР Србије и осуђен на новчану казну у износу од 10.000,00 динара.

Решавајући по жалби јавног тужиоца због одлуке првостепеног суда о казни другостепени суд је уважио жалбу јавног тужиоца и преиначио првостепену пресуду и окривљеном изрекао условну осуду.

Првостепеном пресудом окривљеном је била изречена кривична санкција која према одредбама члана 4. и 43. КЗ представља казну, док му је другостепеном пресудом изречена условна осуда која према одредби члана 4. и Глави V КЗ представља меру упозорења и која је као таква блажа кривична санкција у односу на казне.

Имајући у виду дакле, да је другостепеном пресудом осуђеном изречена кривична санкција која је блажа по врсти у односу на ону изречену првостепеном пресудом, то у оваквој ситуацији поводом жалбе јавног тужиоца изјављене на штету окривљеног другостепена пресуда није могла бити донета у његову корист уз формулацију изреке да се жалба јавног тужиоца уважава као основана. Због наведеног изрека другостепене пресуде као и дати разлози су неразумљиви и противречни, па је дакле другостепена пресуда донета уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП-а.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.71/07 од 18.09.2007. године, Ктз.528/07)

Мера безбедности обавезног лечења наркомана на слободи (члан 83. КЗ)

Првостепени суд, у доказном поступку на основу неуропсихијатријског вештачења оптуженог, из налаза и мишљења вештака неуропсихијатра утврдио да је оптужени дугогодишњи наркоман, да се до сада више пута лечио од наркоманије, да је успевао да прави паузе, али да је сваки пут рецидивирао, тако да су његове дневне дозе хероина достигале 1,5 грама, онда је било основа да се према окривљеном изрекне мера безбедности обавезног лечења наркомана на слободи уз одређивање да то не може трајати дуже од 3 године у смислу члана 83. тачка 5. КЗ-а, те је нашао да је жалба јавног тужиоца у погледу мере безбедности основана.

(Пресуда Окружног суда у Новом Саду К.188/06 од 09.03.2008. године и Врховног суда Србије Кж-І-1120/07 од 19.06.2007.године)

Застарелост кривичног гоњења (члан 104. став 3.)

Предузимање процесне радње подношењем предлога од стране тужиоца за предузимање истражних радњи и обављање истих од стране суда ради гоњења окривљеног због учињеног кривичног дела, прекида застарелост кривичног гоњења.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.112/07 од 26.09.2007. године, Ктз.757/07)

Застарелост извршења казне (члан 107.став 6.)

Изречена казна затвора по пресуди Општинског суда није могла бити узета у обзир као утврђена при изрицању јединствене казне затвора, јер је наступила апсолутна застарелост извршења казне пре доношења пресуде Округног суда.

Из образложења:

Решењем Општинског суда одбијен је захтев окривљеног за утврђивање апсолутне застарелости извршења казне у трајању од 7 месеци због кривичног дела тешке крађе изречене пресудом истог суда од 16.02.2001. године.

Наведена пресуда постала је правоснажна дана 30.04.2001. године, те применом члана 107. тачка 6. наступила је апсолутна застарелост извршења казне 30.04.2005. године дакле, и пре доношења пресуде Округног суда од 28.09.2005. године, тако да иста и није могла бити узета у обзир при изрицању јединствене казне затвора у трајању од 13 година, на који начин је том пресудом повређен закон на штету осуђеног.

На основу члана 105. тачка 7. КЗ изречена казна се не може извршити ако протекне 2 године од осуде на казну затвора од 1 године, а према одредби члана 107. тачка 6. КЗ застарелост извршења казне настаје у сваком случају кад протекне двоструко времена за које се по закону тражи за застарелост извршења казне.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.111/05 од 05.11.2007. године)

II ПРАВНА ПРАКСА ИЗ КРИВИЧНОГ ПРАВА

ПОСЕБНИ ДЕО

Кривично дело-тешко убиство (члан 114. став 1. тачка 4. КЗ)

Правилно је првостепени суд утврдио да је у конкретном случају оптужени кривично дело убиство извршио приликом извршења кривичног дела разбојништва пошто из понашања оптуженог и припремних радњи (узимања пиштоља од другог оптуженог, блузе за маскирање, проналажење одговарајуће трафике), које су претходиле самом делу, а затим је у намери да одузме новац од радника трафике уз претњу пиштољем захтевао да му преда или новац или мобилни телефон, па када је овај одбио да то учини, одмакао се од трафике, сачекао извесно време да утврди да ли у трафици има пазара и када се уверио да има промета односно пазара, поново је пришао трафици и захтевао предају новца, те управо наведене радње које је предузимао оптужени пре лишења живота сада покојног представљају и радњу извршења кривичног дела разбојништва. Код окривљеног је постојао јасно формиран умишљај да дође до противправне имовинске користи применом силе или претње према оштећеном како би савладао претпостављени отпор, а како је након тога дошло до лишења живота оштећеног без утицаја је чињеница да кривично дело разбојништва није довршено.

(Пресуда Окружног суда у Нишу К.130/06 од 11.05.2007. године и Врховног суда Србије Кж-І-2161/07 од 22.11.2007. године)

Кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди (члан 139. КЗ РС)

Кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 242. став 1. Кривичног закона РС се може извршити када је у питању прибављање себи или другом какве користи при чему се под изразом "другом" подразумева физичко лице, то јест ако је корист прибављена каквом другом физичком, а не правном лицу. Ако је прибављена противправна имовинска корист за организацију у којој је запослен, то јест, у конкретном случају, за предузећа где је одговорно лице запослено или другу организацију или територијалну јединицу постојаће неко друго кривично дело (нпр. злоупотреба овлашћења у привреди из члана 139. КЗ РС, а не кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 242. КЗ РС.)

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз. 23/07 од 07.03.2007. године, пресуда Општинског суда у Чачку Кж. 248/05 од 08.03.2006. године и Окружног суда у Чачку К.219/06 од 17.11.2006. године)

Кривично дело - одузимање туђе ствари (члан 175. став 1. КЗ РС)

Када је предузета радња извршења у облику одузимања туђе покретне ствари, наведено дело ће постојати само ако се ради о трајном одузимању ствари у циљу присвајања. Ово стога што одузимање ствари у намери привременог коришћења ствари не представља ово кривично дело.

У погледу виности за постојање наведеног кривичног дела потребан је умишљај (директни или евентуални), који се огледа у свести извршиоца да одузима, односно присваја покретну ствар која је у својини другог лица или је свестан могућности, да се ствар одузима односно присваја као и свест о противправности одузимања односно присвајања, јер је и противправност елеменат овог кривичног дела.

Намера се не појављује као елеменат овог кривичног дела али је нужно да се код извршиоца утврди да није постојала намера прибављања имовинске користи.

(Пресуда Окружног суда у Крагујевцу К.136/04 од 23.11.2005. године и Врховног суда Србије Кж-І-113/07 од 10.04.2007. године)

Кривично дело - кршење породичних обавеза (члан 196. КЗ)

Кривично дело кршење породичних обавеза из члана 196. КЗ спада у групу кривичних дела којима се угрожава неко лично добро па самим тим постоји онолико дела колико је чланова породице остављено у тешком положају.

Из образложења:

У првостепеном поступку несумљиво је утврђено да је окривљена у периоду од 31.01. до 07.02.2006. године оставила у тешком положају чланове породице који нису у стању да се сами о себи старају - своје три малолетне кћери.

Кривично дело из члана 196. Кривичног законика спада у групу кривичних дела против породице и објекат радње извршења је члан породице који није у стању да се сам о себи стара, у конкретном случају троје малолетне деце. Код ове врсте кривичних дела којима се угрожава неко лично добро, постоји онолико кривичних дела колико је чланова породице остављено у тешком положају, како је то правилно нашао првостепени суд, оглашавајући оптужену кривим због три кривична дела из члана 196. став 1. Кривичног законика.

Преиначивши првостепену пресуду у погледу правне квалификације, нашавши да се у радњама оптужене стичу елементи једног продуженог кривичног дела из члана 196. КЗ РС, другостепени суд је погрешно применио кривични закон.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.70/07 од 04.09.2007. године, Ктз.426/07)

Кривично дело крађа (члан 203.КЗ)

Скидање пломбе попуштањем мерних мостова на електричном бројилу, представљају радње противправног одузимања електричне енергије, односно онемогућавања мерења исте, па оне представљају законске елементе кривичног дела крађе, а не њеног квалификованог облика тешке крађе обијањем из члана 204. став 1. тачка 1. КЗ РС.

Из образложења:

Правноснажном пресудом Општинског суда оптужени је оглашен кривим због кривичног дела крађе из члана 203. КЗРС, на тај начин што је на електричном бројилу подесним предметом-одвртачем попустио напонска мерна места на електричном бројилу, тако да бројило није регистровало потрошњу електричне енергије.

Поменуте радње се не могу сматрати радњама обијања, како је то означено у оптужном предлогу јавног тужиоца нити се у конкретном случају ради о обијању ради уласка у затворен простор, јер кривично правне радње одвртања представљају радње противправног одузимања електричне енергије-кривичног дела крађе, а немају обележје кривичног дела тешке крађе обијањем из члана 204. став 1. тачка 1. КЗ.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.76/07 од 16.02.2007. године)

Кривично дело тешка крађа (члан 204. став 1. тачка 1. КЗ)

Како је окривљени провалио у кућу оштећеног, тако што је пронашао оригинални кључ од улазних врата, а затим ушао у собу и из цепа панталона оштећеног одузео сав новац који је нашао и то девизе у укупном износу од 2.400 ДЕМ, погрешан је закључак првостепеног суда полазећи од динарске противвредности украденог новца у време пресуђења, да је оптужени ишао ка прибављању имовинске користи мале вредности због чега је нашао да у његовим радњама нема елемената кривичног дела тешке крађе из члана 204. став 1. тачка 1. КЗ, већ се ради о ситном делу крађе из члана 210. став 2. КЗ за које је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења због чега је првостепени суд одбио оптужбу против окривљеног.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.47/07 од 04.09.2007 године, Општинског суда у Сурдулици К.270/00 од 28.07.2006. године и Окружног суда у Врању Кж. 565/06 од 19.10.2006. године)

Кривично дело ситна крађа (члан 210. став 1. КЗ)

Нема места поистовећивању имовине правног лица-друштва са ограниченом одговорношћу у конкретном случају ДООИ "Звезда" са имовином грађана како су то учинили нижестепени судови, због чега је одбачена оптужба окривљеног због кривичног дела ситна крађа из члана 210. став 1. Кривичног законика, са образложењем да је поступак вођен без захтева овлашћеног тужиоца, будући да је извршен на штету оштећеног предузећа чији је власник физичко лице те се гоњење према погрешном ставу Општинског и Окружног суда има предузети по приватној тужби.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.30/07 од 17.03.2007. године, Општинског суда у Зрењанину К.195/06 од 21.07.2006. године и Окружног суда у Зрењанину Кж.438/06 од 31.10.2006. године)

Кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога (члан 246. став 2. у вези става 1. КЗ)

Да би се извршило кривично дело из става 2. члана 246. КЗ, потребно је да се дело из става 1. истог члана (стављање у промет опојних дрога, изврши од стране више лица што значи и 2 лица која су се удружила за вршење тих кривичних дела), дакле, да је за вршење више дела из става 1. члана 246. КЗ, а да при том није потребно да постоји нека формална или чвршћа организација нити то удруживање има карактер сталности, већ је довољно да су се два или више лица договорили да заједнички неовлашћено врше радње које представљају неовлашћено стављање у промет опојних дрога из става 1. члана 246. КЗ и да у реализацији тог договора су извршили бар једну радњу из става 1. члана 246. КЗ. У оквиру тог договора будуће радње могу а не морају бити индивидуално одређене у погледу времена, места и предмета, но није довољно да је договор ограничен само на једну радњу.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-І-2096/07 од 17.12.2007. године)

С обзиром на то да је радња извршења кривичног дела из члана 246. став 1. КЗ алтернативно одређена и састоји се у производњи, предаји, продаји или нуђењу на продају опојних дрога, као и куповању, држању или преношењу ради продаје опојних дрога, као и свако неовлашћено стављање у промет опојних дрога, не могу се прихватити жалбени наводи браниоца оптуженог да се ради о покушају овог кривичног дела, јер су самим преношењем ради даље продаје наведене количине опојне дроге на начин како је то утврђено остварена сва битна обележја бића кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-І-2661/07 од 26.12.2007. године и пресуда Окружног суда у Јагодини К.143/07 од 10.10.2007. године)

Члан 246. став 3. КЗ

Став 4 члана 246. КЗ се може применити само онда кад има услова да се окривљени који држи опојну дрогу за своје потребе ослободи од казне или да му се изрекне ублажена новчана казна, али се не може примењивати као квалификаторна одредба.

Првостепени суд је погрешно правно оценио противправне радње описане у изреци првостепене пресуде, као кривично дело неовлашћено држање опојних дрога из члана 246. став 4. у вези става 3. КЗ, јер се став 4. одредбе члана 246. може применити само онда када има услова да се окривљени који држи опојну дрогу за своје потребе ослободи од казне или му се изрекне ублажена новчана казна, па је зато суд по службеној дужности преиначио побијану пресуду у погледу правне оцене дела, тако што је нашао да се у радњама окривљених стичу законска обележја кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246. став 3. КЗ, јер је суд нашао да утврђене околности које су од значаја за изрицање кривичне санкције нису такве да оправдавају примену института ослобађања од казне. У конкретном случају имајући у виду начин извршења кривичног дела као и степен угрожавања вредности заштићених кривичним законодавством, другостепени суд је уважавањем жалбе Окружног јавног тужиоца преиначио првостепену пресуду у погледу одлуке о кривичној санкцији, тако што је окривљеном за извршена кривична дела изрекао условну осуду.

(Пресуда Окружног суда у Београду К. 257/07 од 22.03.2007. године и пресуда Врховног суда Србије Кж-І-1552/07)

Члан 246. став 3. у вези ст. 4. КЗ

Првостепени суд је несумњиво утврдио да је окривљени опојну дрогу држао за сопствену употребу и оптуженом ублажио новчану казну, па у том случају изречена новчана казна је могла бити мања од 100.000,00 динара (члан 50. став 3. тачка 5. КЗ-а).

Одредба става 4. члана 246. КЗ даје могућност суду да учиниоце кривичног дела из члана 246. став 3. КЗ који опојну дрогу држе за личну употребу може ослободити од казне, а та одредба је уједно и основ за блаже кажњавање (правно схватање Врховног суда Србије усвојено на седници кривичног одељења у марту месецу 2007. године), због чега је ове радње окривљеног требало квалификовати по члану 246. став 3. у вези става 4. КЗ, те је стога Врховни суд по службеној дужности преиначио првостепену пресуду у погледу правне оцене дела, те је радње у изреци пресуде правно квалификовао као кривично дело из чл. 246. став 3. у вези става 4. КЗ за које дело је применом одредбе из члана 57. став 2. КЗ окривљеног осудио на новчану казну у износу од 25.000,00 динара.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-І-2650/07 од 24.1.2008. године)

Кривично дело злоупотреба службеног положаја (члан 359. став 3. у вези става 4. и 1. КЗ)

Оптужени је био свестан свих околности дела па и чињенице да изјаве у којима је навео да се роба набавља ради даље продаје нису истините, с обзиром на то да је робу продавао искључиво физичким лицима за готов новац на пијаци, да није ни покушао да као купца нађе правно лице, да је знао какав је ефекат остварен таквом изјавом, јер садржина исте се повезује са порезом на промет, па нема сумње да је смисао његових радњи управо у томе да избегне обрачун пореза на промет приликом набављања робе и исходује по том основу ниже цене, односно остваривања имовинске користи и по налажењу суда опште је познато да се у трговини код продаје непосредним потрошачима обрачунава и плаћа порез на промет и да је то законска обавеза, што је свакако и оптужени као директор предузећа морао знати, те се стога директан умишљај оптуженог не може довести у сумњу.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-І-2303/07 од 03.12.2007. године и Окружног суда у Новом Саду К. 273/07 од 17.07.2007. године)

III ПРАВНА ПРАКСА ИЗ КРИВИЧНО ПРОЦЕСНОГ ПРАВА

Члан 3. став 1. Законика о кривичном поступку (претпоставка невиности)

Изреком првостепеног решења након чињеничног описа истражни судија је констатовао у односу на окривљене, „чиме су извршили кривично дело проневере из члана 231. став 2. у вези става 1. КЗ РС“, а образлажући примену чл. 241. став 1. ЗКП и 243. став 1. ЗКП, у разлозима се наводи "да је окривљени починио кривично дело за које се терети".

Како је решење донето у фази испитивања основаности захтева за спровођење истраге то је истражни судија био овлашћен да цени искључиво да ли списи предмета (прикупљена потребна обавештења, кривична пријава и друга документација), садрже довољан доказни материјал који указује на основу сумњу да су окривљени извршили кривично дело које им се ставља на терет захтевом јавног тужиоца. Истражни судија поступајући на описани начин децидним утврђивањем да су окривљене починиле кривично дело (у изреци и разлозима) учино повреду начелне одредбе члана 3. става 1. Законика о кривичном поступку којим је прописано "нико не може бити сматран кривим за кривично дело док то не буде утврђено правоснажном одлуком надлежног суда". На овај начин окривљене су добиле третман кривца пре правоснажне пресуде како се то основано истиче у захтеву јавног тужиоца, а што је у директној супротности са одредбама Законика о кривичном поступку било да се ради о начелним или другим процесним одредбама. Поступајући по жалби КВ веће истог суда је потврдило решење истражног судије.

Врховни суд Србије је уважавањем захтева јавног тужиоца укинуо првостепено и другостепено решење те је списе предмета вратио истражном судији на поновно одлучивање којом приликом ће се отклонити битна повреда одредаба кривичног поступка која је учињена решењем о спровођењу истраге, а пре свега повреда начелне одредбе из члана 3. става 1. Законика о кривичном поступку.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз. 28/07 од 11.09.2007. године, решење Општинског суда у Врбасу Ки.28/05 од 13.09.2005. године и решење Општинског суда у Врбасу Кв. 67/05 од 27.10.2005. године)

Битна повреда одредаба кривичног поступка (чл. 368. ст. 1. тачка 7. ЗКП-а)

Првостепеном пресудом оптужени је оглашен кривим да је критичном приликом опште опасном радњом и средством изазвао опасност за живот или тело оштећеног, тако што је из цепа извадио већ репетирани пиштољ непознате марке калибра 6,35 мм и у правцу у коме је оштећени побегао кроз кукуруз, испалио један метак доводећи тако његов живот и

тело у конкретну опасност, при чему је оптужени био свестан да тако својом опште опасном радњом и средством може и изазавати опасност за живот или тело оштећеног, што је и хтео, чиме је извршио кривично дело изазивање опште опасности из чл. 187. ст. 1. КЗ РС.

Првостепени суд није потпуно решио предмет оптужбе, па побијана пресуда садржи битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 7. ЗКП-а.

Из образложења:

Имајући у виду оптужни акт и изреку првостепене пресуде, очигледно је да изреке првостепене пресуде не садрже одлуку о свим радњама и према свим лицима за које се оптужени терете.

Оптуженом је оптужницом стављено на терет извршење кривичног дела према одређеном оштећеном (чл. 47. став 1. КЗ РС у вези чл.19. КЗ СРЈ) и према лицима која су се налазила у близини догађаја – (чл.187. став 1. КЗ РС), а првостепени суд је одлучио само о радњи коју је оптужени предузео према одређеном оштећеном и квалификовао је као кривично дело изазивање опште опасности из чл.187. став 1. КЗ РС, док о радњама према осталим лицима која су била у близини није одлучио.

Из изреке пресуде произилази да је оптужени угрозио сигурност једног тачно одређеног лица и то оштећеног, а битно обележје кривичног дела изазивања опште опасности је постојање опште опасности и то индивидуално неодређеног круга лица, или индивидуално одређеног, али већег броја лица, а опис извршења кривичног дела дат у изреци се може подвести под кривично дело покушај убиства. Такође, код кривичног дела изазивање опште опасности последица кривичног дела је конкретна опасност за живот или тело или имовину већег обима, да она постоји када постоји блиска и реална могућност да дође до повреде добара које се штите односно у конкретном случају да наступи смрт једног или више индивидуално неодређених лица или да им буде повређен телесни интегритет, а наступање конкретне опасности мора бити у узрочној вези са предузимањем опште опасне радње или употребом опште опасног средства.

(Решење Врховног суда Србије Кж-І-994/07 од 07.06.2007. године и пресуда Окружног суда у Крушевцу К. 6/06 од 13.03.2007. године)

Битна повреда одредаба кривичног поступка (чл. 368. ст.1.тач. 8.ЗКП)

Првостепени суд је учинио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 8. ЗКП тако што је прекорачио оптужбу, а тиме и захтев да првостепени суд треба да својом пресудом да одговор на питања која су се оптужбом поставила суду: да ли постоји кривично дело и да ли је дело учинио оптужени са свим даљим последицама које из тога проистичу (чл. 351. ст. 1. ЗКП-а).

Уколико се на главном претресу правно важне чињенице мењају, а тужилац не измени оптужбу, првостепени суд не може пресуду заснивати на чињеницама које је утврдио на претресу.

Из образложења:

Оптужницом јавног тужиоца окривљеном је стављено на терет кривично дело убиство из чл. 47. став 2. тачка 3. КЗ РС у вези чл.19. КЗ СРЈ. Првостепени суд је побијаном пресудом одбио оптужбу према окривљеном на основу члана 354. став 1. тачка 3. ЗКП да је извршио кривично дело лаке телесне повреде из члана 54. став 2. у вези става 1. КЗ РС, а услед наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Првостепени суд је био у обавези да да одговор да ли је оптужени (према свим изведеним доказима односно утврђеном чињеничном стању) извршио кривично дело за које га је Окружни јавни тужилац теретио а то је кривично дело убиство у покушају из члана 47. став 2. у вези става 3. у вези члана 19. КЗСРЈ (јер Окружни јавни тужилац до завршетка главног претреса није изменио оптужбу) те се основано жалбом Окружног јавног тужиоца наводи да је првостепени суд учинио наведену битну повреду одредаба кривичног поступка, те је првостепена пресуда по овом основу и због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП укинута, јер је овако дата изрека пресуде неразумљива и нема разлога о одлучним чињеницама, а и оне које су дате су нејасне и противуречне разлозима датим у образложењу.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-І-1848/07 од 06.12.2007. године и пресуда Окружног суда у Сомбору К-131/06 од 29.06.2007. године)

**Битна повреда одредаба кривичног поступка
(чл. 368. ст. 1. тач. 10. ЗКП)**

Спорно вештачење које је обављено од стране стручног лица вештака дипл.физичара и хемичара које је извршено на захтев радника СУП-а, иако наредбу за вештачење одузетих супстанци није издао истражни судија не представља битну повреду одредаба кривичног поступка из тачке 10. члана 368. ЗКП-а.

Из образложења:

Законик о кривичном поступку у својим одредбама наводи случајеве када се пресуда не може заснивати на одређеним доказима, а то су искази окривљеног - члан 89. став 10. ЗКП-а, сведока – члан 99. ЗКП-а, вештака - члан 116. став 1. ЗКП-а, обавештења које су грађани дали полицији у преткривичном поступку из члана 178. став 3. ЗКП-а, подаци прибављени снимањем телефонских и других разговора и оптичким снимањем супротно одредбама члана 223. ЗКП-а (члан 233. ст.4. ЗКП).

По налажењу Врховног суда Србије, да би се радило о овој повреди (недозвољеном доказу из чл. 368. тач.10. ЗКП), пресуда се мора заснивати на овим горе тачно наведеним доказима.

Стога се у конкретном случају не може говорити о повреди одредби из чл.238. ст.3. ЗКП нити о битној повреди одредаба кривичног поступка. Ово посебно стога што квалитет обављених вештачења није био оспораван од стране одбране оптужених.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-I-1584/07 од 12.09.2007. године и Окружног суда у Зрењанину К 130/05 од 15.03.2007. године)

Битна повреда одредаба кривичног поступка (чл. 368. ст. 1. тач. 11. ЗКП)

Основани су наводи Окружног јавног тужиоца да првостепена пресуда садржи битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368. ст.1. тачка 11. ЗКП, јер у образложењу пресуде првостепени суд не наводи разлоге за свој закључак да нема доказа да се у радњама и понашању оптужених стичу обележја кривичног дела изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости из чл. 317. став 1. Кривичног законика, ово стога што првостепени суд прихвата одбране оптужених који у суштини признају радње извршења кривичних дела која су описана у оптужници јавног тужиоца као и исказе оштећених и сведока, налаз и мишљење вештака, а остаје нејасно по ком основу се оптужени ослобађају од оптужбе - да ли зато што њихове радње по закону нису кривично дело или постоје околности које искључују кривичну одговорност или није доказано да су извршили кривично дело.

Из образложења пресуде произилази да првостепени суд позивајући се на налаз и мишљење вештака неуропсихијатра и психолога, закључује да нема доказа да би се могло радити о умишљају код оптужених за извршење тог кривичног дела, али се то не образлаже, а из чега би се могао извести јасан закључак да ли су оптужени били свесни да својом делатношћу изазивају и раширују мржњу или нетрпељивост и да ли су то они хтели. Како се ради о одлучним чињеницама првостепена је пресуда морала бити укинута.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-I-2240/07 од 13.12.2007. године и Окружног суда у Суботици К. 65/06 од 20.11.2006. године)

Како намера да се себи или другом прибави каква корист или другом нанесе штета није законско обележје кривичног дела злоупотребе службеног положаја из чл. 242. КЗ РС, то је првостепени суд, наводећи у образложењу решења да нема основане сумње да је осумњичени поступао у намери да предузећу нанесе штету, или себи или другима прибави какву корист, то је суд разлоге решења о томе да ли постоји основана сумња да се у радњама осумњиченог стичу законска обележја кривичног дела злоупотреба

службеног положаја из чл. 242. КЗ РС, као одлучној чињеници, учинио неразумљивим, те је на тај начин учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368. ст. 1. тач. 11. ЗКП у корист окривљеног.

Исту повреду одредаба кривичног поступка учинио је и тиме што није изнео свој став у односу на чињенични основ кривичног дела из захтева за спровођење истраге у коме се наводи да је осумњичени наведеним поравнањима признао дуг предузећа према радницима у много већем износу од стварног дуга на име неисплаћених зарада, наводећи само да је постојао законит основ за признање права тужиоцима, а није дао разлоге о одлучној чињеници, а наиме у ком износу већем од стварног дуга је признао дуг предузећа према радницима на име неисплаћених зарада.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.8/07 од 28.02.2007. године, решење Општинског суда у Рашки Квп.56/04 од 13.10.2004. године)

Првостепена пресуда је морала бити укинута, јер се у чињеничном опису кривичног дела датом у изреци побијане пресуде наводи да су тројица оптужених од оштећених критичном приликом затражили да им дају све паре које имају код себе, а суд их је огласио кривим за кривично дело разбојништва из члана 206. став 3. у вези става 4. и 1. КЗ, дакле, да су окривљени ишли за тим да прибаве малу имовинску корист и да се ради о кривичном делу из става 4. члана 206. КЗ.

Оваква изрека је противуречна и образложењу пресуде јер се истом утврђује да је оптужени са извршиоцима ишао за тим да прибави малу имовинску корист, те да се ради о кривичном делу из члана 206. став 3. у вези става 4. и 1. КЗ. У изреци пресуде стоји да су оптужени од оштећених затражили да им дају све паре које код себе имају, што значи да нису могли знати колико ови новца имају код себе, тиме је по налажењу Врховног суда учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП-а. У новом поступку првостепени суд ће водити рачуна и о томе да одредбе чл. 206. ст. 3. КЗ искључују примену одредбе ст. 4. истог члана наведеног Законика, да се ово дело не може квалификовати по члану 206. став 3. у вези става 4. и 1. КЗ, како је то првостепени суд учинио.

(Решење Врховног суда Србије Кж-І-640/07 од 17.07.2007. године и пресуда Окружног суда у Новом Саду К.422/06 од 22.01.2007. године)

Противуречности и нејасноће у погледу разлога о одлучним чињеницама се огледају у томе што из чињеничних утврђења која се односе на радње које је оптужени предузео у критичној ситуацији, околности у којима је предузео те радње, како је то утврдио првостепени суд као и алтернатива да је оптужени поступао умишљајно а не нехатно, како то утврђује првостепени суд, пошто је испаливање метка из пиштоља у правцу доњих екстремитета оштећеног извршио на месту на коме је било најмање

50 људи, подразумева свест оптуженог, имајући у виду да је урачунљив, о опасној природи радње односно средства те о стварању опште опасности за живот и тело људи који су се налази у непосредној близини и његово пристајање на такве последице, а не његово олако држање да до стварања опште опасности на живот и тело људи неће доћи, не указује да предузете радње оптуженог у критичној ситуацији нити остале околности које је утврдио првостепени суд упућују на то да је у погледу изазивања опште опасности оптужени нехатно поступао у критичној ситуацији нити је суд дао разлоге за овакав свој закључак.

(Решење Врховног суда Србије Кж-1687/07 и пресуда Окружног суда у Суботици К.11/06 од 29.09.2006. године)

Изрека побијане пресуде је неразумљива и не садржи све оно што у смислу одредбе чл. 361. став 4. у вези одредби чл. 356. ЗКП-а мора да садржи пресуда којом се оптужени оглашава кривим пошто је суд био дужан да изнесе не само за које дело се оптужени оглашава кривим, већ мора да назначи чињенице и околности које чине обележја кривичног дела као и оне чињенице и околности од којих зависи примена одговарајуће одредбе Кривичног законика.

Међутим, изрека првостепене пресуде садржи само радње извршења окривљеног, али с обзиром на напред наведено, не садржи све конститутивне елементе кривичног дела без којих кривично дело не постоји.

Из образложења:

Опис кривичног дела у осуђујућој пресуди поред законом одређених посебних обележја које карактеришу свако кривично дело, мора да садржи и кривицу, јер је кривица у смислу члана 22. саставни део општег појма кривичног дела као његов субјективни и конститутивни елемент. То даље значи, да у пресуди морају бити наведене чињенице и околности и прецизирано у ком облику виности је окривљени поступао као и свест да је његово дело забрањено. Међутим, како ни у изреци побијане пресуде, а ни у образложењу првостепени суд није навео да ли је окривљени био свестан или је био дужан или је могао бити свестан да је његово дело забрањено, тиме је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП-а како је то наведено.

(Решење Врховног суда Србије Кж-1-1470/07 од 12.09.2007. године, пресуда Окружног суда у Београду К.670/07 од 25.04.2007. године)

Повреда Кривичног закона (члан 369. став 1. тачка 4. ЗКП)

Како је другостепени суд преиначио првостепену пресуду по службеној дужности у погледу правне оцене дела, налазећи да треба применити Кривични законик као блажи, то јест да је окривљеи извршио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 3. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. КЗ, одбијајући жалбу браниоца окривљеног у погледу одлуке о казни и тиме задржавајући новчану казну у износу од 15.000,00 динара изречену првостепеном пресудом, повредио је Кривични законик по одредби из чл.369. став 1. тачка 1. и 5. јер је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који није могао применити и тачку 5. истог члана, јер је одлуком о казни прекорачио овлашћење које је суд имао по закону.

Из образложења:

Уколико је другостепени суд по службеној дужности преиначио првостепену пресуду у погледу правне квалификације дела налазећи да се у радњама окривљеног стичу сва законска обележја кривичног дела из члана 297. став 3. у вези члана 289. става 3. у вези става 1. КЗ и опредељујући се за изрицање новчане казне, тада је морао применити одредбе члана 56, члана 57. тачка 6. КЗ и члана 50. став 3. тачка 5. КЗ и у конкретном случају окривљеном је морао изрећи новчану казну од најмање 100.000,00 динара а у смислу члана 297. став 5. Кривичног законика морао је изрећи и меру забране управљања моторним возилом која је прописана као обавезна.

Међутим, како је жалба на првостепену пресуду изјављена само од стране браниоца окривљеног, то другостепени суд у смислу одредбе члана 382. ЗКП није могао преиначити првостепену пресуду по одредбама Кривичног законика, како је напред наведено, јер би била донета на штету окривљеног, пошто је Кривични законик за окривљеног у конкретном случају строжији, те је другостепени суд својом пресудом преиначивши првостепену пресуду по службеној дужности у погледу правне квалификације задржавајући казну изречену првостепеном пресудом у износу од 15.000,00 динара, повредио кривични закон у смислу одредбе чл.369. став 1. тачка 4. и 5. ЗКП-а.

Како је захтев за заштиту основан а подигнут је на штету окривљеног то је Врховни суд Србије само утврдио постојање повреде закона не дирајући у правоснажну пресуду Окружног суда.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.95/07 од 12.11.2007. године, пресуда Окружног суда у Чачку К.302/07 од 16.05.2005. године, КТЗ-580/07)

REFORMATIO IN PEIUS (члан 382. ЗКП)

Врховни суд је нашао да је првостепени суд повредио кривични закон када је оптуженом за кривично дело изрекао условну осуду, јер се та мера сходно одредби члана 66. став 2. КЗ не може изрећи за кривично дело за које је прописана казна затвора у трајању од 10 година или тежа казна а за кривично дело разбојништва из чл.206. став1. КЗ РС прописана је казна затвора од 2 до 10 година, па је за исту по закону могуће изрећи само казну затвора. Ову повреду кривичног закона Врховни суд није могао да отклони јер је везан принципом забране *reformatio in peius* предвиђену одредбом члана 382. ЗКП-а којом је прописано да се пресуда не сме изменити на штету оптуженог ни у погледу кривичне санкције уколико је изјављена жалба само у корист оптуженог, а што је конкретан случај, будући да овлашћени јавни тужилац није изјавио жалбу, те је стога Врховни суд ову повреду закона на коју је обавезан да пази по службеној дужности у смислу члана 380. став 2. тачка 2. ЗКП само констатовао.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-І-1172/07, Окружног суда у Панчеву К.112/05 од 02.03.2007. године)

Повреда одредбе кривичног поступка (члан 391. став 1. ЗКП-а)

Окружни суд је без отварања претреса утврдио одлучну чињеницу да окривљени није поступао са намером да омаловажи оштећену, а затим је закључио на основу тих чињеница да у радњама оптуженог нема елемената кривичног дела увреде из члана 170. став 1. КЗ РС, због чега је оптуженог на основу чл. 355. став 1. тачка 1. ЗКП-а ослободио од оптужбе, а то није могао учинити на седници већа, те је оваквим поступањем погрешно примењена одредба из чл. 392. став 1. ЗКП-а на шта се основано указује захтевом, чиме је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из чл.368. став 2. ЗКП-а.

Пресуда се на седници већа може преиначити само другачијом применом закона на основу неизмењеног чињеничног стања, јер се чињенична питања не могу решавати у седници већа већ само на главном претресу.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.24/07, Окружног суда у Чачку К.378/06 од 01.11.2006. године)

Првостепени суд је на седници већа другачије утврдио чињеницу која се односи на постојање субјективног елемента, односно да су окривљени ишли за тим да прибаве малу имовинску корист, чија вредност не прелази 15.000,00 динара.

Субјективни однос окривљеног према радњи извршења као субјективни елемент кривичног дела не може се утврђивати у седници већа, при чему је правно потпуно небитно у конкретном случају што та одлучна чињеница - субјективни елемент кривичног дела је потпуно погрешно утврђен, будући да је другостепени суд утврђујући да су окривљени ишли за тим да прибаве малу имовинску корист и узео у обзир објективни критеријум, да су у сва три случаја обијања затвореног простора окривљени одузели свега 2.320,00 динара, док је у потпуности суд изгубио из вида да се субјективни елемент кривичног дела утврђује на основу оцене намере коју су окривљени имали (окривљени су у кратком временском интервалу обили три објекта и одузели сав новац који су тамо нашли) из чега је више него очигледно да њихов умишљај није био усмерен на прибављање мале имовинске користи.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.82/07 од 11.09.2007. године)

Понављање кривичног поступка (члан 405. ЗКП у вези члана 48. КЗ)

Када је у једној или више правноснажних пресуда применом одредаба у стицају изречена јединствена казна, онда се за изрицање укупне казне код неправог понављања поступка за основицу узима јединствена, а не појединачно утврђене казне.

Из образложења:

Доношењем правноснажне пресуде повређен је КЗ с обзиром на то да је првостепени суд прекорачио овлашћење које има по закону када је приликом изрицања јединствене казне по правноснажним пресудама неправилно применио одредбе члана 48. ОКЗ и члана 405. став 1. и 2. ЗКП, тако што је у правноснажној пресуди општинског суда погрешно узео као утврђене раније изречене појединачне казне затвора за наведена кривична дела уместо раније изречене јединствене казне по наведеној пресуди.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.107/07 од 19.09.2007године)

Настављање поступка (члан 406. став 3. ЗКП)

Првостепеним решењем Окружног суда утврђено је да нема места спровођењу истраге против окривљеног због кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 242. став 4. у вези ства 3. и 1. КЗ, по захтеву за спровођење истраге окружног јавног тужиоца због тога што је веће првостепеног суда закључило да се ради о пресуђеној ствари, пошто је према ставу суда о истом кривичном правном догађају који се тиче закључења штетних судских поравнања, које је осумњичени учинио злоупотребивши службени положај у својству директора предузећа

одлучено од стране Општинског суда решењем, то је веће тог суда нашло да нема места спровођењу истраге против осумњиченог за исте инкриминисане делатности.

Правилно се наводи у захтеву јавног тужиоца да је на описани начин решењем Окружног суда у Краљеву обесмишљена одредба члана 406. став 3. ЗКП, јер је смисао те процесне одредбе доведен у питање, пошто кривични поступак (истрага) се може поново покренути ако овлашћени тужилац поднесе нове доказе који раније нису постојали или за која овлашћени тужилац није знао на основу којих, веће надлежног суда може да утврди да ли су испуњени услови за вођење кривичног поступка (истраге).

Врховни суд Србије је својим решењем потврдио првостепено решење остављајући на снази решење са учињеном повредом ЗКП у корист осумњиченог, не наводећи разлоге за оцену жалбених навода јавног тужиоца којима су се истицали нови докази (налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке) чиме је учињена повреда одредбе члана 392. став 1. ЗКП која обавезује другостепени суд да у образложењу одлуке оцени жалбене наводе.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.9/07 од 02.03.2007.године, решење Окружног суда у Краљеву Кв.272/04 од 17.11.2004.године и Врховног суда Србије Кж.21958/04 од 21.10.2004.године)

Понављање поступка (члан 412. став 3. ЗКП)

Осуђени коме је суђено у одсуству на основу члана 304. став 2. ЗКП је правноснажном пресудом другостепеног суда оглашен кривим због кривичног дела из члана 201. став 2. у вези члана 195. става 1. КЗ РС и осуђен је на казну затвора у трајању од 2 године.

Решењем истог суда уважен је захтев браниоца осуђеног, па је дозвољено понављање кривичног поступка завршено наведеном пресудом из разлога што је окривљеном у наведеном поступку суђено у одсуству, па је одлучено да се после правноснажности решења закаже нови главни претрес.

Дакле, како се у овом случају радило о понављању кривичног поступка то је изрека побијане пресуде неразумљива и из ње се не може закључити шта је са раније донетом правноснажном пресудом у поступку суђења у одсуству оптуженом, што представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП.

Из образложења:

Наиме, у случају понављања кривичног поступка првостепени суд је био дужан да у смислу члана 412. став 3. ЗКП када донесе пресуду изрекне да се ранија пресуда делимично или у целини ставља ван снаге или се оставља на снази.

Будући да у побијаној пресуди није поступљено по одредби поменутог члана 412. став 3. ЗКП, то изрека побијане пресуде је неразумљива, јер се из ње не може закључити шта је са судбином раније донетих правноснажних пресуда када је оптуженом суђено у одсуству.

Како се ради о апсолутној повреди одредаба кривичног поступка то је пресуда морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду како би у поновном поступку суђења и одлучивања првостепени суд отклонио пропусте на које је у овом решењу указано.

(Решење Врховног суда Србије Кж.І-2591/06 од 24.09.2007.године, пресуда Окружног суда у Сремској Митровици К.44/06 од 18.08.2006.године)

Понављање поступка (члан 412. став 1. ЗКП)

Када приликом понављања поступка на основу члана 412. став 1. ЗКП-а првостепени суд остави у целости на снази ранију пресуду у погледу чињеничног стања, не може новом пресудом мењати одлуку о казни.

Из образложења:

Тиме што је првостепени суд делимично ставио ван снаге ранију пресуду и то само у погледу одлуке о казни, те окривљеном уместо казне затвора изрекао условну осуду, а ову пресуду је потврдио другостепени суд, повређене су одредбе члана 412. став 3. ЗКП-а у корист окривљеног, те је Врховни суд, пошто је уважио захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца само утврдио повреду закона у корист окривљеног не дирајући у правноснажност самих одлука.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.139/07 од 20.03.2008. године, пресуда Општинског суда у Кули К.317/06 од 04.06.2007. године и Окружног суда у Сомбору Кж.397/07 од 07.08.2007. године, Ктз.883/07)

IV ЗАКОН О МАЛОЛЕТНИМ УЧИНИОЦИМА КРИВИЧНИХ ДЕЛА И КРИВИЧНОПРАВНОЈ ЗАШТИТИ МАЛОЛЕТНИХ ЛИЦА

Члан 41. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица

Према одредби члана 41. наведеног Закона нужно је да поред обележја личности окривљеног се има у виду и околности под којима је он кривично дело учинио-да се може очекивати да ће се васпитним мерама постићи сврха која би се остварила изрицањем казне. Из разлога побијаног решења није јасно које су то околности које оправдавају изрицање васпитне мере у конкретном случају осим личности оптуженог. Пре одлучивања о кривичној санкцији првостепени суд је занемарио околност да је оптужени по извршењу кривичног дела показао изражену упорност као и последице које је критичним догађајем проузроковао код оштећене у време извршења кривичног дела силовање, која је имала непуних 15 година и која је према исказу вештака претрпела трауму, те су код ње постојали знаци посттрауматског стресног поремећаја који се изражавао у страху, повлачењу од околине и бежању у сан.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-1787/07 од 19.11.2007.године, пресуда Окружног суда у Суботици К.број 81/06 од 15.11.2007.године)

Из чињеничног описа који је првостепени суд утврдио види се да је оптужени извршио једно од најтежих кривичних дела - убиство у покушају при коме је оптужени оштећеном нанео повреду задајући му ударац с леђа, која је опасна по живот, и другу, лаку телесну повреду, а да при том оптужени није био ничим непосредно испровоциран од стране оштећеног, о којим чињеницама првостепени суд уопште не даје разлоге код оцене тежине предметног кривичног дела нити даје разлоге за закључак да су раније претње које је наводно оштећени упућивао оптуженом, ово тешко дело учиниле блажим у тој мери да би то евентуално оправдало изрицање васпитне мере у смислу члана 41. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

Из образложења:

Будући да је примена овог Закона факултативног карактера то суд није везан мишљењем вештака или надлежне установе - Центра за социјални рад, да млађем пунолетном лицу треба обавезно изрећи васпитну меру, па је с тога нужно да првостепени суд о свим изнетим одлучним чињеницама изнесе своје закључке и разлоге о значају истих у смислу наведене законске одредбе, за потпуну оцену личности оптуженог и околности извршења, да би сходно томе могао утврдити да ли је примена одредбе члана 41. наведеног Закона била оправдана, а не само да оцени појединачне чињенице и то само оне које иду у прилог наведеном мишљењу Центра за социјални рад, како је то учинио првостепени суд.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж-11684/07 од 12.04.2007.године)

V СЕНТЕНЦЕ ИЗ ЗБИРКИ СУДСКИХ ОДЛУКА ПО ЗАХТЕВИМА ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ КОЈЕ СУ ТУЖИЛАШТВИМА ДОСТАВЉЕНЕ 2006. И 2007. ГОДИНЕ

Достављање

Када је окривљеном изречена казна затвора, а достава пресуде није могла бити извршена, суд за окривљеног који није имао браниоца, доставу није могао извршити истицањем пресуде на огласну таблу, већ му је морао одредити браниоца по службеној дужности (члан 162. став 3. ЗКП-стари).

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.број 63/04, КТЗ 308/04, стр. 94-95)

Екстрадиција-избеглице

То што је чланом 4. Закона о избеглицама („Службени гласник РС“ број 18/92) прописано да Република Србија обезбеђује колективну заштиту личних, имовинских и других права и слобода избеглица и обезбеђује међународно-правну заштиту, на начин који је утврђен за њене грађане, још увек не значи да је међународно-правни статус избеглица изједначен са статусом држављана Србије. Ово посебно, када се имају у виду билатерални међународни уговори (у конкретном случају члан 88. Уговора о узајамном правном саобраћају између СФРЈ и НР Мађарске од 07.03.1968.године) као и Бечку конвенцију о уговорном праву од 23.05.1969. године. Из тих разлога су постојали услови за изручење Жарка Пелемиша Мађарској, иако је он имао избеглички статус.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.131/05 од 30.06.2006.године и Ктз.300/05, стр.132-135 II књига)

Фалсификовање исправе

Кривично дело фалсификовања исправе је свршено када је предузета радња извршења: када је фалсификована исправа (у конкретном случају диплома) употребљена као права, односно када је стављена у правни саобраћај. Од тог момента тече рок застарелости, без обзира што последице такве радње трају дуже од истека рокова из члана 96. ОКЗ.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.96/05 и КТЗ 739/05 од 22.06.2006.године, стр. 1-4 књига II)

Фалсификовање службене исправе

Ово кривично дело постоји и када нису произашле последице. Изостанак последица овом делу не одузима карактер друштвено опасног и противправног понашања, па се, самим тим, не може закључити да окривљени нису учинили кривична дела.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.106/03 и КТЗ 915/03, стр.28-33 књига II)

Истрага-решење

Решење о спровођењу истраге мора да садржи податке који су прописани у члану 242. став 3. ЗКП. Изостављањем из решења описа кривичног дела, суд је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз. 4/05 и КТЗ 946/04, стра.178-180 књига II)

Изузеће-захтев за ванредно ублажавање казне

Учествовање судије у већу вишег суда при одлучивању о захтеву за ванредно ублажавање казне није разлог за изузеће тог судије само зато што је раније учествовао у доношењу одлуке нижег суда.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.117/05 од 15.12.2005.године и КТЗ 597/05, стр.126-128 књига II)

Изузеће

Када окривљени одговара за увреду суда као државног органа, све судије тог суда имају статус оштећеног, па самим тим не могу поступати у таквом предмету, већ морају тражити изузеће.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.69/04 и КТЗ 387//04, стр.104-106)

Језик у поступку

Када суд пропусти да окривљеног поучи да има право на употребу свог матерњег језика и право на превођење, повређује право окривљеног на одбрану-битна повреда из члана 368. став 2. ЗКП, без обзира што окривљени говори и разуме српски језик.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.48/05 од 22.06.2005.године и КТЗ 246/03, стр.223-226)

Клевета

За кривична дела клевете и увреде Кривични закон Републике Србије (КЗ РС) у односу на Кривични закон (КЗ), пошто су прописане новчане казне у КЗ РС блаже од оних које прописује КЗ за та дела, а алтернативне казне затвора које су прописане у КЗ РС за предметна кривична дела су, у конкретном случају, без значаја пошто су окривљени за та дела првостепеном пресудом осуђени на новчане казне које нису оспораване жалбом овлашћеног процесног субјекта.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.74/06 од 13.09.2006.године и КТЗ 371/06, стр.139-143 II књига)

Ако је у време извршења кривичног дела клевете из члана 92. став 1. у вези члана 101. став 2. Кривичног закона РС надлежни тужилац био јавни тужилац, а оштећени се на главном претресу придружио кривичном гоњењу, суд није могао одбацити оптужни предлог због тога што је ступањем на снагу новог КЗ прописано да се гоњење за то дело предузима по приватној тужби. Таквом одлуком суд је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 5. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.73/06 од 11.09.2006.године и КТЗ 554/06, стр.8-10 књига II)

Клевета-продужено дело

На кривично дело клевете не може да се примени правна конструкција продуженог кривичног дела, јер је радња извршења тог кривичног дела означена трајним глаголом („ко износи или проноси“) па стога више пута поновљено изношење или проношење управо и чини радњу извршења кривичног дела клевете.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.122/05 од 07.12.2005.године и КТЗ 923/05, стр. 123-125 II књига)

Крађа

Када се променом закона промени на више новчани квалификаторни елеменат за постојање кривичног дела крађе (члан 165. став 1. Кривичног закона РС), то само по себи не значи да радње окривљеног треба квалификовати као кривично дело ситне крађе из члана 210. став 1. Кривичног законика и тиме занемарити субјективни елеменат тог кривичног дела-намера учиниоца да себи прибави малу, или не малу имовинску корист. Тај субјективни елемент се утврђује на основу вредности ствари у време извршења кривичног дела. Ако одузете ствари у време извршења кривичног дела нису биле мале вредности (два комплета тренерки вредних 9.800,00 динара у мају 2002.године), онда се не може рећи да је окривљени ишао за тиме да себи прибави малу имовинску корист, без обзира што по измењеном закону та вредност више не прелази квалификаторни износ за постојање кривичног дела крађе.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.60/06 и КТЗ.209/06, стр. 42-46 књига II)

Крађа и члан 159. став 2. Закона о енергетици

Радње извршења кривичног дела крађе и кривичног дела из члана 159. став 2. Закона о енергетици нису идентичне, јер се радња крађе састоји у одузимању туђе покретне ствари, док се радња кривичног дела из члана 159. став 2. ЗОЕ састоји у коришћењу електричне енергије супротно начину и условима који су прописани тим законом.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.58/06 од 27.06.2006.године и КТЗ 940/05, стр.119-122 II књига)

Крађа возила

Другостепени суд је повредио Кривични закон (члан 369. став 1. тачка 1. ЗКП) када је окривљеног ослободио од оптужбе за кривично дело крађе возила из члана 174. Кривичног закона РС само због тога што у новом Кривичном законнику, као блажем, то кривично дело није предвиђено. Ово због тога што из описа радње-коришћење туђег моторног возила без пристанка овлашћеног лица, произилазе сви битни елементи кривичног дела неовлашћеног коришћења туђег возила из члана 213. Кривичног законика.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.101/06 од 04.10.2006.године и КТЗ 788/06, стр.18-20 књига II)

Културно добро

Археолошким налазиштем се не сматрају само локалитети који су већ регистровани код Завода за заштиту споменика културе, што значи да лице које неовлашћено врши ископавања или истраживања на нерегистрованим археолошким локалитетима чини кривично дело из члана 240-а. КЗ РС.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз. 20/06 од 16.03.2006. године и КТЗ 15/06, стр.60-64 књига II)

Мера безбедности

Мера безбедности обавезног психијатријског лечења из члана 64. ОКЗ може се изрећи окривљеном само уколико је кривично дело учинио у стању неурачунљивости, или евентуално битно смањене урачунљивости, али не и ако је дело учинио у стању очуване свести, иако постоје медицинске индикације за његово лечење.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.138/05 од 12.01.2006.године и КТЗ 1075/05, стр.115-118 II књига)

Недозвољена трговина

Када је за кривично дело недозвољене трговине наступила застарелост кривичног поступка, није могуће од окривљеног одузети предмете извршења кривичног дела ни по одредби члана 512. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.107/04 и КТЗ 932/04, стр.189-191 II књига)

Неовлашћено држање и ношење оружја

Када суд окривљеног огласи кривим за ношење оружја, образложење мора да садржи разлог о томе шта се сматра ношењем у смислу одредби члана 33. ЗОИМ.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.67/03 и КТЗ 339/03, стр.14-16 II књига)

Несавестан рад у служби

Неблаговремено завођење захтева оштећеног за пензију не може се сматрати грубом повредом службене дужности и очигледно несавесним поступањем, већ се ради о повреди радне дужности која не може бити основ за кривичну одговорност окривљене.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.46/05 од 20.06.2005.године и КТЗ 217/05, стр. 25-29 II књига)

Несавесно лечење

Када суд у пресуди не образложи основ за принудно одвођење оштећеног на психијатријско лечење, као разлог који искључује противправност код лишавања слободе, чини тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.5/04 и КТЗ.50704, стр.45-49 II књига)

Одузимање предмета (мера безбедности)

Када суд окривљеног огласи кривим за кривично дело које претпоставља прибављање имовинске користи (у конкретном случају-шумска крађа) не може окривљеном изрећи меру одузимања предмета из члана 69. ОКЗ, већ ствари прибављене извршењем кривичног дела може одузети само применом одредбе члана 84. ОКЗ. У противном суд прекорачује овлашћења која има по закону.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.16/04 и КТЗ.785/03, стр.99-103 II књига)

Овлашћени тужилац

Ако је у време извршења кривичног дела клевете из члана 92. став 1. у вези члана 101. став 2. Кривичног закона РС надлежни тужилац био јавни тужилац, а оштећени се на главном претресу придружио кривичном гоњењу, суд није могао одбацити оптужни предлог због тога што је ступањем на снагу новог Кривичног законика прописано да се гоњење за то дело предузима по приватној тужби. Таквом одлуком суд је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 5. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.73/06 од 11.09.2006.године и КТЗ 554/06, стр.8-10 књига II)

Понављање кривичног поступка

Решење којим се дозвољава понављање кривичног поступка не може да садржи никакву одлуку о судбини пресуде донете у ранијем поступку.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.61/03 и КТЗ 346/03, стр.17-20 II књига)

Порез

Ступањем на снагу Кривичног законика престале су да важе кривично правне одредбе садржане у члану 172. и 174. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. Међутим тиме нису декриминисане радње непријављивања чињеница које су од утицаја на утврђивање обавеза плаћања пореза, доприноса и других дажбина са намером да се те обавезе делимично или у целости избегну. Напротив, поступци окривљеног (у односу на кога је другостепени суд одбио оптужбу) садрже сва битна обележја кривичног дела и по Закону о пореском поступку и пореској администрацији и по Кривичном законнику (члан 229.) па је суд морао, сходно одредби члана 5. став 2. Кривичног законика, само да примени одговарајући закон.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.94/06 од 25.09.2006.године и КТЗ 290/06, стр.82-86 II књига)

Противправна имовинска корист

Прибављена противправна имовинска корист за предузеће (правно лице) не може ићи у елементе кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 242. КЗ РС, иако је настала прекорачењем службених овлашћења, јер појам „другом“ (прибави противправну имовинску корист) подразумева физичко, а не правно лице.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.64/05 од 01.09.2005.године и КТЗ 166/05, стр.215-219 II књига)

Пуномоћје

То што окривљени није суду доставио писмено пуномоћје за свог браниоца није разлог да се жалба тог браниоца одбаци као недозвољена јер је чланом 68. став 4. ЗКП (стари) изричито предвиђена могућност да окривљени може дати усмено пуномоћје на записник код органа пред којим се води поступак, што је у конкретном случају и учињено.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.31/04 и КТЗ 205/04, стр.62-64 II књига)

Reformatio in peius

Ако је изостала жалба тужиоца, суд не може, у поновљеном поступку, да изрекне казну у дужем временском периоду од оног који је био у укинутој пресуди.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.50/03 и КТЗ 224/03, стр.7-10 II књига)

Рок-жалба

Рок за жалбу на пресуду тече од дана достављања пресуде окривљеном, односно његовом браниоцу, што значи да окривљени, а након истека свог рока, може жалбу изјавити и у оквиру рока свог браниоца.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.5/05 и КТЗ 987/04, стр.192-194 II књига)

Тешка крађа

Када окривљени помоћу кључа до кога су неовлашћено дошли откључају ауто оштећеног и украду га, тиме чине кривично дело тешке крађе, а не крађе, јер су испуњена оба услова за постојање тог кривичног дела-начин извршења-обијање или проваљивање затвореног простора и одузимање туђе покретне ствари.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.85/03 и КТЗ 726/03, стр.24-27 II књига)

Тешка телесна повреда

Приликом оцене да ли је услед нанете тешке телесне повреде трајно или у знатној мери ослабљен који важан део тела или који важан орган, суд се не може руководити одредбама о проценту инвалидитета садржаним у Закону о пензијском и инвалидском осигурању и само на основу тога радње окривљеног преквалификовати са члана 53. став 2. КЗ РС, на став 1. истог члана.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.85/04 и КТЗ 444/04, стр.112-114 књига II)

Трошкови кривичног поступка-нужни трошкови

Првостепени и другостепени суд су погрешили када су, након одустанка тужиоца од оптужбе, донели решење којим су одбили захтев браниоца окривљеног за исплату нужних трошкова окривљеном, руководећи се тиме да је до обуставе поступка дошло услед застарелости кривичног гоњења, а не због тога што није доказано да је окривљени учинио кривично дело. Таква одлука је супротна одредби члана 197. став 1. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.126/06 од 08.11.2007.године и КТЗ 781/06, стр.15-17 књига II)

Трошкови кривичног поступка

Чланом 193. став 2. тачка 8. ЗКП регулисано је да у трошкове кривичног поступка спадају и нужни издаци и награда пуномоћника оштећеног, што значи да се ти трошкови морају досудити, без обзира што је оштећени био стручан да сам себе заступа по приватној тужби.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.71/04 и КТЗ 535/04, стр.131-133 II књига)

Угрожавање сигурности

Другостепени суд је погрешно када је одбио оптужбу због кривичног дела угрожавања сигурности из члана 138. став 1. Кривичног законика из разлога што приватни тужилац више није овлашћени тужилац, већ је то јавни тужилац. Ово из разлога што је одредбом члана 153. став 1. Кривичног законика прописано да се између осталих, кривично гоњење за кривично дело из члана 138. став 1. Кривичног законика предузима по приватној тужби. Одбивши оптужбу другостепени суд је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 169. став 1. тачка 3. Законика о кривичном поступку у вези са чланом 354. тачка 3. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.98/06 од 03.10.2006.године и КТЗ 424/06, стр.5-7 књига II)

Увреда

За кривична дела клевете и увреде Кривични закон Републике Србије, (КЗ РС) у односу на кривични закон (КЗ), пошто су прописане новчане казне у КЗ РС блаже од оних које прописује КЗ за та дела, а алтернативне казне затвора које су прописане у КЗ РС за предметна кривична дела су, у конкретном случају, без значаја, пошто су окривљени за та дела првостепеном пресудом осуђени на новчане казне које нису оспораване жалбом овлашћеног процесног субјекта.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.74/06 од 13.09.2006.године и КТЗ 372/06, стр.139-143 II књига)

Вештак

Када суд на главном претресу донесе решење да се прочита налаз и мишљење вештака без изричите сагласности странака чини тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 2. ЗКП у вези члана 337. став 2. ЗКП.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.80/05 од 14.01.2005.године и КТЗ 513/05, стр.151-153 II књига)

Вештак-исказ

Писмени налаз и мишљење вештака дат у управном поступку, сматра се исказом у смислу члана 206. став 1. ОКЗ (давање лажног исказа), без обзира што вештак није непосредно саслушан, па уколико је тај налаз неистинит, у радњама вештака би се стекли елементи бића тог кривичног дела.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.114/04 и КТЗ 530/04, стр.123-126 II књига)

Жалба-границе испитивања

Испитујући жалбу на решење суд је дужан да се држи жалбених навода, а по службеној дужности пази само на то да ли је решење донето стварно надлежан, односно да ли је решење донео овлашћени орган. То значи да у конкретном случају Врховни суд Србије није могао преиначити првостепено решење тако што је одбацио као недозвољену молбу за пуштање на условни отпуст коју је поднео бранилац осуђеног, налазећи да је поднета од неовлашћеног лица (члан 522. став 1. ЗКП), могао је само жалбу уважити, одбити или укинути решење будући да је првостепено решење донео стварно надлежан суд, а жалбом се није оспоравала њена дозвољеност.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.28/05 од 30.6.2005.године и КТЗ 254/05, стр.129-131 II књига)

Жалба-оштећени

Када се против истог лица воде два поступка-један по захтеву државног тужиоца, а други по захтеву оштећеног, па се ти поступци споје, оштећени има право жалбе по свим основима по којима жалбу може уложити државни тужилац.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.70/04 и КТЗ 589/04, стр.135-138 II књига)

Застарелост-извршење казне

Застарелост извршења казне наступа по протеку рока прописаног законом, а који рок се рачуна од дана правноснажности пресуде, без обзира што су у односу на ту пресуду, касније примењене одредбе о неправном понављању кривичног поступка.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.87/04 и КТЗ 763/04, стр.157-159 II књига)

Злоупотреба службеног положаја

Када службено лице прекорачи границе својих службених овлашћења и за своје предузеће прибави противправну имовинску корист, не чини тиме кривично дело злоупотребе службеног положаја, јер се под појмом „прибави другом противправну имовинску корист“ подразумева корист за физичко, а не правно лице.

(Пресуда Врховног суда Србије Кзз.64/05 од 01.09.2005.године и КТЗ 166/05, стр.215-219 II књига)

ПРИРЕДИО:
Заменик Републичког
јавног тужиоца
Никола Петковић

VI ПРАВНИ СТАВОВИ ГРАЂАНСКОГ ОДЕЉЕЊА

МОГУЋНОСТ СУДСКОГ ОДЛАГАЊА

ОТВАРАЊА ПОСТУПКА ЛИКВИДАЦИЈЕ НАД БАНКОМ

ЗАСТУПАЊЕ АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА ПО ТУЖБИ

ЗА ПОБИЈАЊЕ ОДЛУКА СКУПШТИНЕ АКЦИОНАРА

Када постоји сукоб интереса акционара у привредном друштву у погледу избора органа управљања друштвом, у смислу чл. 306. Закона о привредним друштвима, акционарско друштво по тужби за побијање одлука Скупштине акционара може заступати посебан пуномоћник кога одреди Скупштина акционара у складу са оснивачким актом или Статутом или суд у ванпарничном поступку (чл. 306. ст. 4. Закона о привредним друштвима)

Образложење

У конкретном случају предмет тужбеног захтева је побијање одлуке Скупштине акционара о разрешењу и именовану чланова Управног одбора туженог и одлука Управног одбора о разрешењу и избору генералног директора, односно председника Управног одбора. Тужбу су поднели акционари туженог против друштва у смислу чл. 302, 303. и 306. Закона о привредним друштвима. Признање тужбеног захтева је дато од стране генералног директора туженог друштва.

Суд у овом случају није могао донети пресуду на основу признања датог од стране законског заступника туженог чије разрешење је предмет побијања, јер се директно сукобљава интерес тог лица са интересом туженог да у законом прописаном поступку суд утврди легитимност одлуке чије се побијање тражи. Управо због тога је одредбом чл. 306. ст. 4. Закона о привредним друштвима, прописано да акционарско друштво по тужби за побијање одлука Скупштине акционара може заступати посебан пуномоћник кога одреди Скупштина акционара у складу са оснивачким актом или према околностима случаја и суд у ванпарничном поступку. У ситуацији када постоји лична заинтересованост законског заступника туженог за успех тужилаца у спору која је супротстављена интересу самог друштва да се утврди ко сачињава легитимне органе друштва, одредба о постављењу посебног пуномоћника је императивна, на шта упућује и одредба чл. 79. ст. 2. тач. 2. Закона о парничном поступку.

Признањем тужбеног захтева од стране генералног директора туженог, у ситуацији када постоји наведени сукоб интереса, стичу се обележја недозвољеног располагања од стране законског заступника туженог друштва, што представља битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. тач. 5. ЗКП.

(из захтева за заштиту законитости Гт I бр. 1684/07 од 08.08.2007. године и решења Врховног суда Србије, Пзз бр. 5/07 од 14.10.2007. године)

*Аутор сентенце: Данијела Слијепчевић,
заменик Републичког јавног тужиоца*

НАЧИН ИЗВРШЕЊА НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА ИЗМЕЂУ ПРАВНИХ ЛИЦА

Начин извршења обавеза између правних лица регулисана је одредбом чл. 6. ст. 1. и 2. тада важећег Закона о платном промету, да су правна лица дужна да новчана средства воде на рачуну код носилаца платног промета и да плаћање врше преко тог рачуна, с тим да готовинска плаћања врше на начин и под условима утврђеним прописима донесеним на основу наведеног Закона, тако да свако одступање од прописаног начина представља недопуштени правни посао, односно недопуштен начин извршења правног посла, који има елементе недозвољеног располагања из чл. 3. ст. 3. Закона о парничном поступку.

Образложење

Према утврђеном чињеничном стању између тужиоца и туженог, као правних лица, закључен је уговор о пословно – техничкој сарадњи од 30.05.1994. године. Тужилац је по налогу туженог платио износ од 40.000,00 динара на име грађевинских радова изведених за рачун туженог, а које је обављало Грађевинско предузеће „З“ из Л., о чему је сачињена признаница, коју су потписали тужилац и то грађевинско предузеће. Тужилац тужбом потражује од туженог износ из признанице од 40.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.06.1994. године. Признаница је без датума и печата странака потписница. Истом се констатује да је тужилац на основу уговора о сарадњи платио грађевинском предузећу „З“ у Л. износ од 40.000 ДМ у готовини, на име грађевинских радова изведених за рачун туженог и то тако што је тужилац на руке предао наведени износ директору грађевинског предузећа у канцеларији декана туженог факултета. Декан туженог факултета није потписао наведену признаницу.

Нижестепени судови погрешно су расправили питање правне ваљаности начина извршења обавезе. Законом о платном промету прописано је да су правна лица дужна да новчана средства воде на рачуну код носилаца платног промета и да плаћање врше преко тог рачуна, а плаћања у готовом новцу могу да врше само на начин и под условима утврђеним прописима донесеним на основу овог Закона. Предметна признаница није правно ваљани рачуноводствени документ који би створио обавезу туженог, јер су сва плаћања између правних лица морала да иду преко жиро рачуна, а евентуална готовинска плаћања морала су да буду евидентирана у пословним књигама туженог, што у конкретном случају недостаје.

Нижестепени судови су својим пресудама којима су усвојили тужбени захтев тужиоца пружили заштиту недопуштеном правном послу, односно недопуштеном начину извршења правног посла, који има елементе недозвољеног неслагања из чл. 3. ст. 3. Закона о парничном поступку, а у вези чл. 6. Закона о платном промету, јер је начином извршења спорног посла повређен наведени принудни пропис.

(из захтева за заштиту законитости Гт I бр. 416/07 од 26.04.2007. године и пресуде
Врховног суда Србије, Пзз бр. 2/07 од 22.05.2007. године)

*Аутор сентенце: Данијела Слијепчевић,
заменик Републичког јавног тужиоца*

**НЕДОЗВОЉЕНО РАСПОЛАГАЊЕ ТУЖЕНОГ У СТЕЧАЈУ
УЧИЊЕНО НЕОСПОРАВАЊЕМ ЧИЊЕНИЦА И НАВОДА ИЗ
КОЈИХ ПРОИЗИЛАЗИ ОСНОВАНOST ПОСТАВЉЕНОГ
КОНДЕМНАТОРНОГ ТУЖБЕНОГ ЗАХТЕВА ТУЖИОЦА**

Неоспоровањем чињеница и навода из којих произилази основаност постављеног кондемпнаторног захтева тужиоца, тужени у стечају је на посредан начин недозвољено располагао својим процесним овлашћењима нарушавајући принцип равноправности поверилаца у намирењу својих потраживања од стечајног дужника (односно редослед намирења стечајних поверилаца утврђен чл. 35. Закона о стечајном поступку)

Образложење

У конкретном случају тужилац је против туженог у стечају поднео тужбу са кондемпнаторним тужбеним захтевом, што је противно одредби чл. 127. раније важећег Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији, односно одредби чл. 96. Закона о стечајном поступку, које упућују на то да поверилац чије потраживање је оспорено у стечајном поступку може поднети само тужбу ради утврђења оспореног потраживања, а не кондемпнаторну тужбу. Неоспоровањем чињеница и навода из којих произилази основаност постављеног кондемпнаторног тужбеног захтева тужиоца, као и неулагањем жалбе на пресуду првостепеног суда, тужени је недозвољено располагао својим процесним овлашћењима и омогућио да одлука заснована на недозвољеном располагању постане правноснажна.

(из захтева за заштиту законитости Гт I бр. 3007/05 од 16.09.2005. године и решења Врховног суда Србије Пзз бр. 30/05 од 02.11.2005. године)

*Аутор сентенце: Данијела Слијепчевић,
заменик Републичког јавног тужиоца*

МОГУЋНОСТ СУДСКОГ ОДЛАГАЊА ОТВАРАЊА ПОСТУПКА ЛИКВИДАЦИЈЕ НАД БАНКОМ

Судови нису могли применом одредбе члана 16. Закона о управним споровима да одложе извршење решења Гувернера Народне банке о ликвидацији „Астра банке“ јер се на поступак ликвидације банака примењују когентне норме садржане у Закону о стечајном поступку и Закону о стечају и ликвидацији банака. Гувернер Народне банке доноси решење о ликвидацији, а коначно решење Гувернера (коначно, по правилима Закона о општем управном поступку) извршава Трговински суд по правилима закона који регулишу материју ликвидације, без могућности одлагања спровођења ликвидације.

Из образложења:

ГТ-I-905/06

Решењем Трговинског суда у Београду Л.број 122/05 од 06.12.2005.године усвојен је предлог предлагача „Астра банка“ АД Београд и одложено извршење решења Гувернера Народне банке Србије до доношења одлуке Врховног суда Србије у управном спору који се води по тужби тужиоца „Астра банка“ АД Београд и њених акционара против тужене Народне банке Србије, ради поништаја решења Гувернера.

Виши трговински суд је потврдио наведено решење.

Побијана решења су заснована на битној повреди одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 5. ЗПП, јер су нижестепени судови доносили побијана решења супротно члану 3. став 3. ЗПП дозволили располагање повериоца које је у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала.

Народна банка Србије је овлашћена да доноси решење о одузимању дозволе за рад и решење о ликвидацији банке, а суд је овлашћен да спроводи поступак ликвидације. Законом о стечајном поступку није прописана могућност одлагања отварања поступка ликвидације над банком. С тога нижестепени судови нису могли применом одредбе члана 16. Закона о управним споровима да одложе извршење решења Гувернера Народне банке.

(Из захтева за заштиту законитости ГТ-I-број 905/06 од 13.04.2006.године и одлуке Врховног суда Србије СПзз.број 48/06 од 19.07.2006.године)

Аутор сентенце, заменик Републичког јавног тужиоца, Љиљана Николић

**ПРАВНО ДЕЈСТВО ПРИЗНАЊА
ЈЕДНОГ ОД ВИШЕ ТУЖБЕНИХ ЗАХТЕВА КОЈИ
СУ ПРОИСТЕКЛИ ИЗ ИСТОГ МАТЕРИЈАЛНО-ПРАВНОГ ОДНОСА
ИЗМЕЂУ СТРАНАКА, А ТУЖБЕНИ ЗАХТЕВИ СЕ ОДНОСЕ НА
УТВРЂИВАЊЕ НИШТАВОСТИ УГОВОРА**

Признање тужбеног захтева из става 1. изреке је произвело даље правне последице усвајања тужбених захтева у ставовима 2. и 3. изреке, без обзира што суд није донео пресуду на основу признања у формално-правном смислу и то у спору ради утврђивања ништавости уговора, где признање ништавости не производи правно дејство, док суд не утврди разлоге ништавости.

Из образложења:

ГТ-I-1806/05

Наиме сва три тужбена захтева означена у ставовима 1., 2. и 3. изреке првостепене пресуде су међусобно повезани и проистекли из материјално-правног односа парничних странака у вези пословног објекта у ул.Француској 17-19, па признање тужбеног захтева из става 1. изреке је произвело даље правне последице усвајања тужбеног захтева у ставовима 2. и 3. изреке, без обзира на чињеницу да првостепени суд није донео пресуду на основу признања у формално-правном смислу, али је то навео у образложењу.

Странке могу слободно располагати захтевима, које су ставиле у току поступка у смислу члана 3. став 1. Закона о парничном поступку и тужени може признати захтев према ставу 2. истог члана. Признање тужбеног захтева је једнострана парнична радња туженог, која утиче на грађанско-правни однос на посебан начин, тако што тужбени захтев, чију је основаност тужени признао, одређује садржај пресуде коју суд доноси након признања.

У конкретној правној ствари предмет тужбеног захтева је утврђивање ништавости уговора о заједничкој градњи и анекса уговора, који сви потичу из истог материјално-правног односа, па суд није могао да на основу признања тужбеног захтева из првог става изреке, да донесе пресуду којом је утврдио ништавост свих уговора, а да претходно није оценио разлоге ништавости (да су предметни уговори противни јавном поретку, добрим пословним обичајима и моралу).

(Из образложења захтева за заштиту законитости ГТ-I-број 1806/05 од 12.07.2005.године и одлуке Врховног суда Србије Пзз.број 26/05 од 21.11.2005.године)

Аутор сентенце, заменик Републичког јавног тужиоца, Љиљана Николић

**РОК ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПРЕДЛОГУ ЗА
ПОВРАЋАЈ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ КАДА ЈЕ
НА РОЧИШТУ ДОНЕТА ПРЕСУДА ЗБОГ ИЗОСТАНКА**

Тужени може сазнати за штетне последице пропуштања тек даном када му је достављен писмени отправак пресуде због изостанка, па се субјективни рок од 8 дана рачуна од дана када му је уручена пресуда због изостанка.

Из образложења:

ГТ-I-3516/06

Побијане одлуке Трговинског суда у Крагујевцу П.број 1120/04 од 11.07.2006.године и Вишег трговинског суда у Београду Пж.број 9118/06 од 06.11.2006.године, су донете уз битну повреду поступка из члана 361. став 2. тачка 6. ЗПП, која се састоји у томе, што су судови неправилном применом члана 112. и члана 476. Закона о парничном поступку онемогућили туженом да користи процесна овлашћења и тиме погодовали тужиоцу да издејствује пресуду због изостанка, и тако елиминише оцену изведених доказа у контрадикторном поступку.

Судови су погрешно применили одредбу члана 112. ЗПП када су предлог пуномоћника туженог за повраћај у пређашње стање одбацили као неблагоприятан.

Наиме, судови су субјективни рок од 8 дана рачунали од дана одржаног рочишта коме пуномоћник туженог није присуствовао, а изостанак је оправдао поднеском.

Овакво схватање судова је у супротности са чланом 476. ЗПП који прописује, да се пресудом због изостанка може и усвојити и одбити тужбени захтев, што значи, да је рок за подношење предлога за повраћај у пређашње стање за туженог који није присуствовао рочишту, и који не зна каква је одлука донета, најраније могао тећи од дана пријема отправка пресуде. Из списка произилази да је пуномоћник туженог пресуду због изостанка примио 25.07.2006.године, а да је жалбу са предлогом за повраћај у пређашње стање предао суду 01. августа 2006.године, што значи, у законом прописаном року од 8 дана.

(Из захтева за заштиту законитости ГТ-I-број 3516/06 од 08.02.2007.године и одлуке Врховног суда Србије Пзз.број 1/07 од 05.04.2007.године)

*Аутор сентенце, заменик Републичког јавног
тужиоца, Љиљана Николић*

**ОДРЕДБЕ ЧЛ. 263. ЗАКОНА О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ
КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈЕ НА ОСНОВУ ЧЛ. 304. ВАЖЕЋЕГ ЗАКОНА
О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ ЗАБРАЊУЈУ ПРЕКИД ЗАПОЧЕТОГ
ИЗВРШНОГ ПОСТУПКА, А НЕ ЗАБРАЊУЈУ И ПРЕКИД У
СПРОВОЂЕЊУ САМОГ ИЗВРШЕЊА**

Образложење

По предлогу повериоца за извршење на основу извршне исправе пресуде Трговинског суда у НС П.бр. 1713/03 од 4.3.2004. године Трговински суд донео је решење о извршењу И.бр. 805/04 од 21.10.2004. године којим је дозволио и одредио предложено извршење ради наплате новчаног потраживања. Над извршним дужником одлуком Агенције за приватизацију Р.бр. 16/04 од 5.5.2004. године, покренут је поступак реструктуирања. У току поступка одбијен је предлог извршног дужника за прекид спровођења извршења.

Одредбом чл. 20. ст. 4. Закона о приватизацији («Службени гласник РС» 38/01), који је важио у време доношења решења прописано је да у току спровођења реструктуирања повериоци не могу предузимати радње ради принудне наплате својих доспелих потраживања. Закон о приватизацији је републички закон и *lex specialis* у односу на Закон о извршном поступку. На основу наведеног законског прописа суд је морао донети решење да се започети поступак спровођења извршења прекида до окончања поступка реструктуирања.

Одлуком којом није усвојен предлог извршног дужника за прекид спровођења извршења омогућено је повериоцу предузимање радње ради наплате свог потраживања супротно императивној норми одредби чл. 20. ст. 4. Закона о приватизацији, што је суд у смислу чл. 3. ст. 3. ЗПП дужан да спречи.

*Аутор сентенце, заменик Републичког јавног
тужиоца, Снежана Марковић*

(У предмету ГТ.І.бр. 371/05 од 29.6.2005. године одлука Врховног суда Србије Гзз. 31/05 од 1.3.2006. године)

**ТУЖИЛАЦ КОЈИ СЕ ИСТОВРЕМЕНО ПОЈАВЉУЈЕ
У СВОЈСТВУ ЗАСТУПНИКА ТУЖЕНЕ СТРАНЕ НЕ МОЖЕ
ПРИЗНАТИ ТУЖБЕНИ ЗАХТЕВ ПА ПРЕСУДА НА ОСНОВУ
ПРИЗНАЊА ДОНЕТА ЈЕ УЗ НЕДОЗВОЉЕНО РАСПОЛАГАЊЕ
СТРАНАКА У СМИСЛУ ЧЛ. 3. СТ. 3. ЗПП**

Образложење

Пресудом на основу признања Општинског суда у К, П.бр. 27/05 од 26.9.2005. године усвојен је тужбени захтев тужилаца поништена су решења о отказу уговора о раду закључена између тужилаца и туженог као незаконита и тужени обавезан да по правноснажности пресуде врати све тужиоце на рад, на послове које су обављали у време отказа. Према стању у списима произилази да се исто лице Б.М. појављује као тужилац, а затим и као лице које у својству директора тужене АД «Керамика» у својству законског заступника заступа тужену. Наведено лице као директор тужене писменим поднеском у целости је признао тужбени захтев након чега је суд ван рочишта донео пресуду на основу признања усвајајући у целости тужбени захтев.

Доносећи пресуду на основу признања суд је дозволио располагања странака супротно чл. 3. ст. 3. ЗПП, јер један од тужилаца није могао истовремено у својству заступника тужене признати тужбени захтев.

*Аутор сентенце, заменик Републичког јавног
тужиоца, Снежана Марковић*

(У предмету ГТ.І.бр. 3667/05 од 8.12.2005. године одлука Врховног суда Србије Гзз. 80/05 од 6.7.2005. године)

**АГЕНЦИЈА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ ВРШИ КОНТРОЛУ ИЗВРШЕЊА
УГОВОРА О ПРОДАЈИ ДРУШТВЕНОГ КАПИТАЛА, ПА ЗАКОН О
ПРИВАТИЗАЦИЈИ ПРЕДВИЂА ВАНСУДСКИ РАСКИД УГОВОРА, ТЕ
НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ОДРЕЂИВАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ МЕРА КОЈИМ СЕ
ОГРАНИЧАВАЈУ ИЛИ ОНЕМОГУЋАВАЈУ ПРАВА И ДУЖНОСТИ
АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ**

Образложење

Правноснажним решењем Трговинског суда усвојена је предложена привремена мера и забрањено противнику предлагача Агенцији за приватизацију Републике Србије извршење одлуке Комисије противника предлагача за утврђивање мере о извршеним контролама којом је раскинут уговор о продаји друштвеног капитала јавним тендером ДП «Жупа» Хемијска индустрија као и свако располагање и пренос акција предлагача на акцијски фонд или било који други субјект, као и свако коришћење и располагање правима из акција предлагача уколико је пренос извршен пре доношења одлуке по привременој мери.

Изменом и допуном Закона о предузећима («Службени лист СРЈ» број 36/02) и прописа о приватизацији Агенција за приватизацију је постала титулар друштвене својине са овлашћењем да учествује у продаји друштвеног капитала и у том својству закључила уговор о продаји друштвеног капитала јавним тендером ДП «Жупа» Хемијска индустрија са предлагачем «Вектра М» ДОО, који поред облигационог правног и статусног карактера има елементе управног акта. Како Агенција врши контролу спровођења и извршења свих обавеза преузетих од купца капитала и преузима одређени надзор над реализацијом и поштовањем уговорних одредаба у роковима који су утврђени у уговору, а чл. 41-а Закона о приватизацији предвиђа вансудски раскид уговора, то није било услова за одређивање привремене мере којом би се **суспендовала право и дужности Агенције** одређена постојањем законске презумције о раскиду уговора и са конкретним радњама које је Агенција дужна да спроведе.

Одређивањем привремене мере којом је противнику предлагача Агенцији за приватизацију забрањено предузимање правних радњи регулисаних специјалним законом, судови су на посредан начин омогућили предлагачу **располагање у супротности са принудним прописом чиме су починили битну повреду поступка из чл. 361. ст. 2. тач. 5. Закона о парничном поступку.**

*Аутор сентенце, заменик Републичког јавног
тужиоца, Снежана Марковић*

(У предмету ГТ.І.бр. 2890/05 од 14.9.2005. године одлука Врховног суда Србије Пзз. 28/05 од 21.12.2005. године)

**ПРАВНА ПРИРОДА УГОВОРА
О ПРОДАЈИ ДРУШТВЕНОГ КАПИТАЛА НИЈЕ ОДРЕЂЕНА САМО
ЗАКОНОМ О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА, ВЕЋ И ДРУГИМ
СИСТЕМСКИМ ЗАКОНИМА: ЗАКОНОМ О ПРЕДУЗЕЋИМА, ЗАКОНОМ
О ПРИВАТИЗАЦИЈИ, ЗАКОНОМ О АГЕНЦИЈИ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ,
ЗАКОНОМ О УПИСУ У СУДСКИ РЕГИСТАР**

Образложење

Правноснажним решењем Трговинског суда усвојен је предлог за одређивање привремене мере, па је извршном дужнику Агенцији за приватизацију РС забрањено да располаже, отуђи или оптерети 519032 обичне акције АД «Путник» АД у Београду.

Према чињеничном стању произилази да су извршни поверилац и извршни дужник - Агенција за приватизацију дана 19.5.2003. године закључили уговор о куповини и купопродаји друштвеног капитала путем јавног тендера субјекта приватизације АД «Путник» којим уговором је извршни поверилац постао власник 70% од укупног капитала субјекта приватизације – 519032 обичних акција. Обавештењем од 21.3.2005. године извршни поверилац је уговор раскинуо уз повраћај купљених акција са захтевом за повраћај купопродајне цене износа наплаћене банкарске гаранције и износа извршених инвестиција у субјект приватизације, што је извршни дужник одбио да изврши. Извршни дужник је обавестио извршног повериоца да раскида уговор о продаји друштвеног капитала са позивом на чл. 41-а Закона о приватизацији након чега је извршни поверилац поднео предлог за одређивање привремене мере обезбеђења свог евентуалног новчаног потраживања, тако да се извршном дужнику забрани располагање, отуђење и оптерећење 519032 обичних акција субјекта приватизације.

Одређивањем привремене мере према извршном дужнику суд је извршном повериоцу омогућио располагање у супротности са принудним прописима. Ово с тога што је одређивањем привремене мере извршном дужнику Агенцији за приватизацију забрањено предузимање правних радњи које су регулисане Законом о приватизацији и Законом о агенцији за приватизацију. Наведени закони су *lex specialis* у односу на Закон о извршном поступку и Закон о облигационим односима, те се имају применити у конкретном случају. Одредбама чл. 6. и чл. 10. Закона о агенцији за приватизацију предвиђено је да Агенција обавља делатност посредовања у продаји државног и друштвеног капитала и имовине у поступку

приватизације, као и послове контроле поступка приватизације и проверава извршење уговора о продаји. Како је Агенција за приватизацију овлашћена да учествује у продаји друштвеног капитала, то је у том својству закључила Уговор о продаји друштвеног капитала јавним тендером субјекта приватизације са извршним повериоцем. Агенција за приватизацију такође врши контролу извршења уговора о продаји друштвеног капитала, па суд није могао сходно важећим одредбама Закона о приватизацији и Агенцији за приватизацију донети привремену меру којом се извршном дужнику забрањује располагање, отуђење и оптерећење имовине субјекта приватизације.

*Аутор сентенце, заменик Републичког јавног
тужиоца, Снежана Марковић*

(У предмету ГТ.І.бр. 4259/05 од 13.2.2006. године одлука Врховног суда Србије Пзз. 1/06 од 8.6.2006. године)

VII ПРАВНИ СТАВОВИ УПРАВНОГ ОДЕЉЕЊА

ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ НАВРШИЛО 10-ТУ ГОДИНУ ЖИВОТА МОЖЕ СЛОБОДНО И НЕПОСРЕДНО ИЗРАЗИТИ СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ У СВАКОМ СУДСКОМ И УПРАВНОМ ПОСТУПКУ У КОМЕ СЕ ОДЛУЧУЈЕ О ЊЕГОВИМ ПРАВИМА – ЧЛ. 65. СТ. 4. ПОРОДИЧНОГ ЗАКОНА

Образложење

Решењем Центра за социјални рад Општине Врбас малолетном Ш.К. постављен је коализијски старатељ у лицу В.К., адвоката, по захтеву Ш.М., оца детета у поступку оспоравања очинства, те је одлучено да је дужност постављеног старатеља привремена и траје до окончања поступка у предмету оспоравања очинства.

Из списка произилази да се отац мал. детета обратио Центру за социјални рад са захтевом за постављање коализијског старатеља мал. детету у поступку оспоравања очинства који ће водити пред општинским судом, а по тужби мал. детета. Мал. дете рођено је 23.8.1993. године у току трајања брачне заједнице између мајке мал. детета и оца мал. детета. Отац мал. детета тврди да није природни отац мал. детета, да није покренуо поступак оспоравања очинства у законском року, јер није имао материјалних могућности. При оваквом стању ствари Центар за социјални рад је удовољио захтеву оца мал. детета и поставио коализијског старатеља мал. детету у поступку оспоравања очинства који ће се водити по тужби мал. детета.

Доношењем решења о постављању коализијског старатеља мал. детету повређен је закон и то одредбе чл. 132. ст.2. тач. 3. Породичног закона у вези чл. 65, чл. 265. и чл. 268. Породичног закона. Наиме, чл. 65. ст. 4. Породичног закона прописано је да дете које је навршило десету годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Како мал. дете није учествовало у поступку на начин прописан чл. 65. Породичног закона, нити изразило своје мишљење то није било места постављању коализијског старатеља мал. детету.

Погрешан је и став Центра за социјални рад у донетом решењу да је интерес малолетног детета да зна ко му је природни отац. Ово са разлога што је мал. дете рођено у законитом браку својих родитеља као брачно дете, те да до сада није оспоравано очинство (14 година) од стране законитог оца, да је због протеча рока за подношење тужбе законити отац изгубио право на подношење тужбе, те је у интересу малолетног детета да буде рођено као брачно дете, а када дете напуни 18 година у смислу чл. 252. тач. 1. Породичног закона уколико сматра да му законити отац није природни отац, може поднети тужбу за оспоравање очинства без обзира на рок.

*Аутор сентенце, заменик Републичког јавног тужиоца,
Снежана Марковић*

(У предмету УТ.бр. 176/07 од 27.2.2008. године одлука Пок.сек.за здравство и соц.политику у Новом Саду бр. 107-571-00002/08-02 од 10.3.2008.год.)

VIII ИЗ БИЛТЕНА ОКРУЖНИХ ЈАВНИХ ТУЖИЛАШАВА

Из билтена Округног јавног тужилаштва у Шапцу

Општинско јавно тужилаштво у Шапцу

Оптужнице

Кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 194. став 4. у вези члана 87. став 3. у вези става 1. КЗ РС

Подигнута је оптужница против Миловановић Николе и Живановић Живислава, што је:

-Миловановић Никола дана 09.06.2005.године у Шапцу на затвореном базену опасном радњом изазвао опасност за живот и тело људи и тиме проузроковао тежу последицу у виду смрти једног лица, тако што је вршио обуку непливача иако нема знање инструктора спортско-рекреативних активности, па је тако допустио да у затворени базен уђе 14 деце непливача старости 9 година пропутивши да пажљиво прати и посматра децу услед чега је малолетни оштећени Ђукић Алекса потонуо у воду што окривљени није приметио, услед чега је дошло до смрти мал.оштећеног потапањем, при чему је окривљени био свестан да опасном радњом може изазвати опасност за живот и тело деце која су се налазила у базену и проузроковати тежу последицу изражену у виду смрти малолетног оштећеног, али олако држао да последице неће наступити;

-Живановић Живислав, истог дана на истом месту опасном радњом изазвао опасност за живот и тело људи и томе проузроковао тежу последицу у виду смрти истог мал.оштећеног, тако што је као директор Ватерполо клуба Шабац који је организатор обуке деце непливача пропустио да сходно одредби члана 20. став 2. Закона о спорту, обезбеди одговарајућег спортског стручњака за вођење спортских активности и то инструктора спортско-рекреативних активности за обуку деце непливача према Правилнику о номенклатури спортских занимања и звања као и да примени члан 10. Правилника о условима обављања спортских активности и делатности и обезбеди спасиоце, већ је ангажовао окр. Миловановић Николу који нема звање инструктора спортско рекреативних активности нити било какву тренерску школу услед чега је дошло до смрти мал.оштећеног, због пропуста окр. Миловановића при чему је окривљени Живановић Живислав био свестан да ангажујући првоокривљеног и допуштајући да обуку деце непливача врши нестручно лице и пропуштајући да ангажује спасиоце, може изазвати опасност за живот и тело деце која су се налазила у базену и проузроковати тежу последицу у виду смрти мал.оштећеног, али је олако држао да до последице неће доћи.

Пресуде

Кривично дело оштећење поверилаца из члана 237. став 3. у вези става 2. КЗ

У изреци пресуде којом се окривљени оглашава кривим због извршења кривичног дела оштећење поверилаца из члана 237. став 2. морају бити наведени како преварне радње окривљеног тако и имена и називи свих оштећених физичких лица или правних лица.

Из образложења:

Првостепеном пресудом окривљена је оглашена кривом због извршења кривичног дела оштећење поверилаца из члана 237. став 3. у вези става 2. КЗ тако што је као одговорно лице –директор друштвеног предузећа, знајући да је њено предузеће постало неспособно за плаћање, у намери да изигра или оштети повериоце на основу чијих потраживања је жиро рачун предузећа био у блокади од 1995. године, преварним радњама оштетила повериоце за износ од 24.008.450,00 динара.

У изреци пресуде у делу чињеничног описа дела, наводи се да је окривљена новац добијен продајом магацинског простора, основних средстава и земљишта предузећа чији је била директор, није уплаћивала на жиро рачун тог предузећа већ га је уплаћивала на рачун другог предузећа како би избегла извршење на рачуну по налозима повериоца, а затим је тај новац користила за текуће потребе, исплату зарада радницима предузећа чији је била директор.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду наводећи да је изрека пресуде неразумљива, јер "остаје нејасно којим преварним радњама је оптужена оштетила повериоце, будући да се у чињеничном опису дела не наводе нити преварне радње оптужене нити се наводи ко је оштећен преварним радњама оптужене", чиме је према ставу другостепеног суда извршена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП-а.

(Пресуда Општинског суда у Шапцу К 300/05 и решење Окружног суда у Шапцу Кж.601/07)

Билтен Окружног јавног тужилаштва Јагодина А-34/08

Општинско јавно тужилаштво Параћин

Кривично дело убијање и мучење животиња из члана 269. КЗ

Окривљеном Пауновић Милутину стављено је на терет да је у току 2007. године и дана 06.11.2007. године у кућном дворишту у улици Цара Душана бб држао једног мрког медведа женског пола старости око 45 година, затвореног и везаног за дрво, при чему је истог мучио тако што га је везаног ланцима водио по вашарима и другим скуповима, а ради се о животињи која спада у групу заштићених животињских врста у складу са одредбама члана 4. став 2. тачка 1. Закона о ловству, "Службени гласник Републике Србије" 39/93 и 101/05, при чему је био свестан свог дела и хтео његово извршење, чиме је извршио кривично дело убијање и мучење животиња из члана 269. став 2. у вези става 1. КЗ.

Истим оптужним предлогом Јовић Славку стављено је на терет што је у току 2007. године као и дана 15.10.2007. године у кућном дворишту у ул.Јована Скерлића бб држао једног мрког медведа старости око 30 година, везаног за дрво, испод брежуљка у близини куће при чему га је мучио, тако што га је везаног ланцима водио по вашарима и другим скуповима, а ради се о животињи која спада у групу заштићених животињских врста, чиме је извршио кривично дело убијање и мучење животиња из члана 269. став 2. у вези става 1. КЗ.

ОПШТИНСКО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО СУРДУЛИЦА

Рад тужилаштва у грађанској области

Тужилаштво је у два предмета поред вођења кривичног поступка због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. и 2. у вези става 1. КЗ и др, Општинском суду у Сурдулици поднело тужбе ради одређивања мера заштите од насиља у породици у којима је предложено да се након спроведеног поступка донесе пресуда којом ће се усвојити тужбени захтев Општинског јавног тужиоца у Сурдулици и да се против окривљених, против којих се води кривични поступак одреди и мера заштите од насиља у породици: исељење из породичне куће; забрана прилажења на одређеној удаљености и забрана даљег узнемиравања, а у другом предмету је предложено да се одреди мера заштите у трајању од 1 године налагањем исељења туженог из породичне стамбене зграде, забрањивање истом да се приближава родитељима и сестри на удаљености мањој од 50 метара и забрану приступа у простору око становања и рада ових лица, или било какво даље узнемиравање и изазивање свађе.

Билтен Окружног јавног тужилаштва у Прокупљу

Кривично дело преваре из члана 208. став 2. у вези става 1. КЗ

Општинско јавно тужилаштво у Куршумлији одбацило је више кривичних пријава поднетих од стране Министарства одбране Републике Србије и Дирекције за имовинско правне послове у Нишу против резервиста због постојања основане сумње да су у намери прибављања противправне имовинске користи лажним приказивањем и прикривањем чињеница довели у заблуду Општински суд у Куршумлији, тако што су поднели тужбу против Министарства одбране Републике Србије ради исплате наводно неисплаћених дневница за учешће у рату у времену од 26.03. до 13.06.1999. године, након чега је Општински суд у Куршумлији донео пресуду због изостанка, којима је усвојио тужбене захтеве пријављених на који начин су остварили имовинску корист у износима од по 550.000,00 динара иако су знали да су им ратне дневнице већ исплатеће, те су на тај начин извршили кривично дело преваре из члана 208. став 2. у вези става 1. КЗР Србије.

Кривичне пријаве су одбачене из разлога што се у радњама пријављених не стичу обележја пријављеног кривичног дела, с обзиром на чињеницу да је сваком грађанину загарантовано уставно право на подношење тужбе или подношење било ког захтева државном органу, без обзира да ли је та тужба или захтев основан или не, те да се кривична дело преваре не може извршити у односу на суд као државни орган. У таквим случајевима евентуално би могла постојати кривична одговорност подносилаца грађанске тужбе због кривичног дела давање лажног исказа из члана 355. став 2. КЗ, ако би као странка приликом извођења доказа у том поступку дала лажан исказ, па се на том исказу донесе одлука, а то у конкретним предметима није био случај.

Билтен Окружног јавног тужилаштва у Ужицу

Одлуке Окружног суда у Ужицу по жалбама јавног тужиоца

Прекид застаревања кривичног гоњења-члан 96. став 3. ОКЗ

Застаревање кривичног гоњења прекида се сваком процесном радњом која се предузима пре покретања кривичног поступка, када постоје основи и сумње да је од стране неког лица учињено кривично дело (решење Окружног суда у Ужицу Кж.17/08 од 16.01.2008. године).

Пресудом Општинског суда у Ужицу К 393/07 од 14.12.2007. године окривљени Стојадиновић Владимир ослобођен је од оптужбе да је учинио кривично дело издавање и употреба неистинитог лекарског уверења из члана 236. став 2. КЗ. У образложењу наведене пресуде суд између осталог наводи да је у конкретном случају наступила релативна застарелост кривичног гоњења, јер је кривични поступак покренут након истека релативне застарелости кривичног гоњења. При том, тумачећи законску одредбу члана 96. став 3. ОКЗ износи став да процесна радња, да би представљала основ за прекидање кривичног гоњења треба да је предузета против одређеног лица за које постоји основана сумња да је учинилац кривичног дела. По истом ставу суда, не могу бити основ за прекидање застарелости кривичног гоњења оне процесне делатности које се предузимају против непознатих учинилаца кривичног дела, односно оне процесне радње чија је сврха да се открије учинилац кривичног дела.

Решењем Окружног суда у Ужицу К.17/08 од 16.01.2008. године уважена је жалба Општинског јавног тужиоца из Ужица и укинута је пресуда Општинског суда у Ужицу К.393/07 од 14.12.2007. године, при чему Окружни суд узима као неправилно тумачење првостепеног суда да одређена процесна радња може прекинути застаревање кривичног гоњења само ако је предузета против одређеног лица за које постоји основана сумња да је учинилац кривичног дела. По ставу Окружног суда првостепени суд износиће такав став губи из вида да се основана сумња тражи као основ за покретање кривичног поступка, а да се одређене кривично процесне радње могу предузимати и пре покретања кривичног поступка, код постојања основа сумње да је од стране неког лица учињено кривично дело. Следствено томе, Окружни суд у Ужицу је заузео став да одређене истражне радње које су предузете пре покретања кривичног поступка ради гоњења лица у односу на које је већ постојала одређена сумња да је учинилац кривичног дела, представљају основ за прекидање рока застарелости кривичног гоњења сходно члану 96. став 3. ОКЗ.

Билтен Окружног јавног тужилаштва у Врању

Кривично дело трговина људима из члана 388. став 3. у вези става 1. КЗ

Против окр. Рамадана Ајдини поднет је захтев за спровођење истраге због кривичног дела трговина људима из члана 388. став 3. у вези става 1. КЗ РС, због постојања основане сумње да је у периоду од 2005. до почетка 2007. године, иако је знао да је дело забрањено, са умишљајем и у стању урачунљивости у својој кући у селу Миратовцу уз употребу претње и довођењем и држањем у заблуди приморао у то време мал.Лимани Садиу која је имала 15 година да живи у његовој кући, а у циљу експлоатације њеног рада за успостављање односа према њој сличном ропском односу, јер јој је узео сва лична документа забрањујући комуникацију са другим људима све до дана 30.01.2007. године када је оштећена успела да побегне.

Кривично дело повреда угледа СЦГ и државе чланице из члана 173.КЗ

Поднет је оптужни предлог против Боруков Атанаса и Станчев Дејана из Бугарске што су дана 13.01.2008. године у Босилеграду, испред зграде Културног центра свесни да је њихово дело забрањено, са умишљајем и у урачунљивом стању јавно изложили порузи и поломили заставу Републике Србије на тај начин што је првоокривљени Атанасов поломио јарбол који је стајао изнад натписа табле Дома

културе, а потом су обојица цепали заставу на више делова носећи са собом поједине делове заставе у аутобус бугарских регистарских ознака, након чега су на граничном прелазу заустављени приликом редовне контроле овлашћених службеника СГП.

ПРИРЕДИЛА
ЗАМЕНИК РЕПУБЛИЧКОГ
ЈАВНОГ ТУЖИОЦА
Евица Мијатовић